

**Əlcəzir mətbuatı:
"Azərbaycan
multikulturalizm
istiqlamətində region
ölkələri üçün
örnek təşkil edir"**

2

**İLHAM ƏLİYEV: "Hər kəs
bilir ki, Azərbaycanla
hesablaşmaq lazımdır!"**

№ 103 (6544) 11 iyun
2022-ci il. Qiyməti 60 qəpik

3

**Ukraynada müharibə nə
vaxt və necə bitə bilər?**

5 mümkün ssenari

5

**Kitab, sosial
şəbəkə,
yoxsa..?**

11

**Əlillik sahəsində
yeni meyarlar tətbiq
olunacaq**

4

**Tələbələr
xaricdə təhsil üçün
hansı ölkələrə daha
çox üstünlük verir?**

8

**Lavrovun
İrəvandakı
məlum ifadəsi
Rusiya
XİN-in saytından
"buxarlandı"**

**Donbass uğrunda
son döyüş başlayır?**

14

**"Barselona"nı xilas etmək
üçün 500 milyon avro lazımdır"**

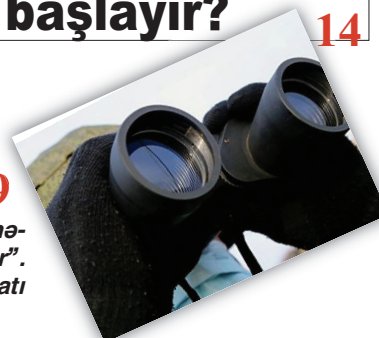

"Barselona" maliyyə cəhətdən kritik durumdadır. Qol.az xəbər verir ki, bu barədə Kataloniya klubunun iqtisadi məsələlər üzrə vitse-prezidenti Eduard Romeu "Diario Sport"a bildirib: "Vəziyyət hələ də kritiktir."

**"Mədəni irs əvəzolunmaz
mədəni, iqtisadi
və sosial kapitaldır"**

9

"Mədəni irs əvəzolunmaz dəyəri olan mədəni, iqtisadi və sosial kapitaldır". SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Könül Nurullayeva deyib...

16

**İlk növbədə qeyd
edim ki, Azərbaycandan
xarici ölkələrə oxumağa
gədənələr əsasən 2 kateqoriyaya bölünür.**

Bakıda yeni elektrik yarımstansiyasının və Rəqəmsal Şəbəkələrin Baş İdarəetmə Mərkəzinin açılışı olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıda "Azərişiq" ASC-nin 110/35/10 kilovoltluq yeni yarımstansiyasının və Rəqəmsal Şəbəkələrin Baş İdarəetmə Mərkəzinin açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, "Azərişiq" ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov dövlətimizin başçısına yeni yarımstansiyada və idarəetmə mərkəzində yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, paytaxtı Yasamal rayonu ərazisində, Füzuli meydanının yaxınlığında tikilən yeni yarımstansiya Bakı şəhərinin sürətlə artan elektrik enerjisi tələbatını qarşılamaq, etibarlılığı və dayanıqlılığını təmin etmək məqsədilə inşa olunub. Həmçinin yarımstansiya şəhərin elektrik təchizatının etibarlılığının və dayanıqlılığının təmin edilməsi məqsədilə perspektivdə yaranacaq yüklərin 220 kilovoltluq "Müsviq" və "Xırdalan" yarımstansiyaları arasında paylanması və ötürülməsi üçün nəzərdə tutulub. Yeni yaradılacaq 110 kilovoltluq dairəvi sxemin tərkib hissəsinə aid olan yarımstansiyanın əlaqələndirilməsi "Yasa-

mal-1", inşa ediləcək "Təzə Bazar", "Zəfər" və mövcud "Dağlıq" yarımstansiyaları vasitəsilə həyata keçiriləcək. Yarımstansiyada müasir tipli eleqaz avadanlıqları, elektron tipli rele mühafizəsi və avtomatika qurğuları quraşdırılıb.

Bu yarımstansiyanın mövcud və yeni qurulacaq 35 və 10 kilovoltluq şəbəkələrlə əlaqələndirilməsi digər 110 kilovoltluq yarımstansiyalar arasında yaradılacaq dairəvi sxemlərlə şəhərin mərkəzində artacaq yüklərin qarşılınmasını və idarə olunmasını, avtomatlaşdırılmış məsafədən dispetçer idarəetmə sistemi (SCADA) vasitəsilə yüklərin bir mənbədən digər mənbəyə köçürülməsi əməliyyatlarının operativliyini, eyni zamanda, elektrik təchizatının dayanıqlılığını təmin edəcək. Dövlətimizin başçısı "Azərişiq" ASC-nin Rəqəmsal Şəbəkələrin Baş İdarəetmə Mərkəzini işə saldı.

Prezident İlham Əliyevə məlumat verildi ki, rəqəmsal idarəetmənin tətbiqi və ya paylayıcı şəbəkələrin intellektual-rəqəmsal idarə olunması elektrik enerjisinin ötürülməsi və paylanması proses-

lərinə fasiləsiz nəzarətin həyata keçirilməsini, həmçinin müasir kompüter proqram sistemləri insan amili təsirinin aradan qaldırılmasını təmin edir. Digər tərəfdən, rəqəmsallaşma elektrik şəbəkələri üzrə müəyyənləşdirilmiş beynəlxalq tələblər çərçivəsində iqtisadi səmərəliliyin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm təyinedici texnoloji vasitədir.

Qeyd olunub ki, "Azərişiq" ASC-nin Rəqəmsal Şəbəkələrin Baş İdarəetmə Mərkəzi Regional Avtomatik İdarəetmə mərkəzləri, 3D-mobil xəritə sistemi, SCADA sistemi, enerji keyfiyyəti göstəricilərinin analiz olunması, ötürücü xətlərdə enerji kəsintiləri və itkilərin müəyyən edilməsi, məsafədən avtomatik sayğacoxuma sistemi, müasir Çağrı mərkəzi, avadanlıqların texniki pasportlaşma sistemi, abonentlərin FIN-kodlaşma sistemi, avtomobillərin (qəza əleyhinə texnika, səyyar sınaq-diaqnostika laboratoriyaları) GPS-mövqe sistemi, alternativ və bərpaolunan enerji mənbələri, paylayıcı şəbəkələrdə zonalar üzrə sərəməli hesabat sistemindən (SAİDİ/SAİFİ) məlumatlar alaraq dərhal analizini aparır, elektrik enerjisi təminatında yaranan fasilələri aradan qaldırmağa, abonent məmnunluğunu təmin etməyə geniş imkanlar yaradır.

15 İYUN
MİLLİ QURTULUŞ GÜNÜ

"Milli Qurtuluşdan Zəfərə"

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi haqqında Əsasnamənin, nazirliyin strukturunun təsdiq edilməsi və aparatının işçilərinin say həddinin müəyyən edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 25 may tarixli 413 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Fərman imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev "Əlilliyin və sağlamlıq imkanlarının məhdudluğunun qiymətləndirilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 14 sentyabr tarixli 595 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Fərman imzalayıb.

Əlcəzair mətbuatı: "Azərbaycan multikulturalizm istiqamətində region ölkələri üçün örnək təşkil edir"

Əlcəzairin "Əl Vəsit", "Əl Şuruq" və "Əl Hərir" qəzet və portallarında "Azərbaycanda multikulturalizm" sərlövhəli məqalə dərc edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, ölkəmizin Əlcəzairdəki müvəqqəti işlər vəkili Rəfail Bağırovun müəllifi olduğu məqalədə multikulturalizmin dini və irqi zəmində ayrı-seçkiliyə, islamofobiya və ksenofobiyaya qarşı ən təsirli vasitə olduğu, Azərbaycanın bu istiqamətdə region ölkələri üçün örnək təşkil etdiyi vurğulanıb. Müəllif qeyd edib ki, ölkəmizdə multikulturalizm ideyasını təbliğ etmək məqsədilə bir çox mötəbər beynəlxalq tədbirlər təşkil olunub, həmçinin təşəbbüslər irəli sürülüb.

Məqalədə diqqətə çatdırılıb ki, multikulturalizm və tolerantlıq azərbaycanlıların həyat tərzidir. Bu ənənələr xalqımızın tarixində də özünü göstərib. Belə ki, ölkəmizdə müxtəlif dinlərə və etnik qruplara mənsub olan insanlar əsrlər boyu mehriban qonşuluq şəraitində yaşayıb, onların hər biri bərabər hüquq və azadlıqlara malik olub. Multikulturalizm Azərbaycanın ədəbi mühiti, musiqisi, elm və təhsilində də əsas prinsiplərdən biri olub. Dövlətimizin bu sahədə siyasəti beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən dəfələrlə yüksək qiymətləndirilib, Azərbaycan tolerantlıq nümunəsi kimi təqdim edilib.

Bildirilib ki, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin prezidentliyi dövründə bu istiqamətdə mühüm qərarlar qəbul edilib, Azərbaycan sivilizasiyalararası dialoqun global mərkəzlərindən birinə çevrilib. Azərbaycan multikulturalizminin siyasi əsasları Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının bəndlərində, qanunvericilik aktlarında, fərman və sərəncamlarda öz əksini tapıb. Azərbaycançılıq məfkurəsinə uyğun olaraq tolerantlığın, mədəni və dini müxtəlifliyin qorunmasını təmin etmək, habelə ölkəmizi dünyada multikulturalizm mərkəzi kimi tanımaq və mövcud multikultural modelləri tədqiq və təşviq etmək məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 28 fevral 2014-cü il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının millətlərəarası, multikulturalizm və dini məsələlər üzrə Dövlət müşavirliyi təsis edilib. Dövlətimizin başçısının 15 may 2014-cü il tarixli Sərəncamı ilə Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi yaradılıb. Bundan başqa, Azərbaycan Prezidentinin 11 yanvar 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə həmin il "Multikulturalizm İli" elan edilib.

"Biz müstəqilliyimizin möhkəmlənməsi istiqamətində çox böyük işlər görmüşük. Siyasi cəhətdən tam müstəqillik. Heç bir ölkə bizim iradəmizə təsir edə bilməz və bunu artıq hər kəs bilir ki, Azərbaycanla hesablaşmaq lazımdır, Azərbaycanın mövqeyini nəzərə almaq lazımdır. Azərbaycan özünə hörmət edən dövlətdir və hər kəsdən bu hörməti tələb edir və bunu əldə edir". Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev mayın 27-də Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində ictimaiyyətin nümayəndələri ilə görüşdə çıxış edərkən deyib.

İLHAM ƏLİYEV: "Hər kəs bilir ki, Azərbaycanla hesablaşmaq lazımdır!"

Azərbaycanın iqtisadi cəhətdən müstəqil ölkə olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı bildirib: "Bu gün iqtisadi cəhətdən müstəqil ölkələrin sayı o qədər də çox deyil. Bunu yaxın tarix göstərir. Ancaq biz tam müstəqillik, heç kimdən asılı deyilik, öz həyatımızı özümüz qururuq və heç bir yardım, kreditə ehtiyacımız yoxdur. Əksinə, biz özümüzü indi bəzi ölkələrə kreditlər veririk. Məhz iqtisadi müstəqillik nəticəsində bu gün, bax, bu Ağalı kəndi deyə bilərəm ki, dünyanın ən müterəqqi kəndlərinin birinə çevrilib. Bunu biz etmişik, öz gücümüzə və azad edilmiş bütün digər torpaqlarda öz gücümüzə bərpə işlərini aparırıq və indi nəhəng layihələr icra edilir. Bu haqda Azərbaycan xalqı müntəzəm olaraq məlumatlandırılır".

QÜDRƏTLİ ORDU, GÜCLÜ İQTİSADİYYAT, BEYNƏLXALQ ARENADA ÖNƏMLİ MÖVQE, MÜSTƏQİL XARİCİ SİYASƏT VƏ QALIB ÖLKƏ

Öz tarixinin ən güclü dövrünü yaşayan Azərbaycanın bugünkü reallıqları: qüdrətli ordu, güclü iqtisadiyyat, beynəlxalq arenada önəmli mövqe, müstəqil xarici siyasət və qalib ölkə. 19 il əvvəl Azərbaycan xalqı müdrək seçim edərək, Ulu Öndərimizin siyasi kursuna və dahi şəxsiyyətin layiqli davamçısı İlham Əliyevə səs verdi. Ötən hər il xalqın öz seçimində yanılmadığını təsdiqləməkdədir. Yeni əsrin yeni lideri İlham Əliyev bu 19 ildə Azərbaycanı həm siyasi-iqtisadi, həm də hərbi cəhətdən qüdrətli, dünyada sözü keçən dövlətə çevirdi. Bu gün sayəsində Qarabağın 30 il davam edən işğalına 44 gündə son qoymaq mümkün oldu. Biz həqiqətən tarixi günlər yaşadığımızı və yaşayırıq. Xalqımıza Qarabağ Zəfərini bəxş edən, bizi qalib xalqa çevirən Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin "güclü dövlət" konsepsiyasına nəzər salmaq. Məhz bu konsepsiyanın əsasını təşkil edən üç mühüm güc - iqtisadi, siyasi, hərbi güc və onların vəhdəti Azərbaycanın Vətən müharibəsinin başlıca hərəkətverici qüvvəsi oldu. Ötən illər həm də onu göstərdi ki, Prezident İlham Əliyev qurucu, birlişdirici, Azər-

baycan xalqının bütün istək və arzularını həyata keçirən, öz siyasətində Azərbaycan dövlətinin və xalqının maraqlarını ən ali məqsəd kimi görən və bütün qüvvəsini bu istiqamətdə səfərbər edən, xalqın birmənalı şəkildə dəstəklədiyi, etimad göstərdiyi və etibar etdiyi liderdir. Bu illər ərzində regionda reallaşdırılan bütün beynəlxalq, irimiqyaslı layihələr Azərbaycanın iştirakı, onun milli maraqları nəzərə alınmaqla həyata keçirilib.

Ulu Öndərin "İqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir" kəlamı üzərində qurulan siyasət nəticəsində ötən 19 il ərzində misilsiz uğurlara imza atılıb. 1994-cü ildə imzalanan "Əsrin müqaviləsi" ilə əsas qoyulan neft strategiyası sonrakı illərdə də davam etdirilib. Azərbaycanın qazandığı nailiyyətlərin təməlinə məhz bu strategiya dayanır. 2006-cı ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri, 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri kimi misilsiz layihələr reallaşdırılıb. 2018-ci ildə Avropanın enerji təhlükəsizliyində böyük rola malik Cənub Qaz Dəhlizinin və onun tərkib hissəsi olan TANAP boru kəmərinin rəsmi açılış mərasimləri keçirilib. TAP layihəsi ilə bağlı işlər yekunlaşmaq üzrədir. Həmçinin "Əsrin müqaviləsi" 2050-ci ilə qədər uzadılıb. Eyni zamanda, dövlətimizin başçısının təşəbbüsü ilə Şərqi Qərbi və Şimal-Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılması istiqamətində böyük işlər görülüb, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu istifadəyə verilib. Azərbaycanın Rusiya, İran və Gürcüstanla sərhədinə qədər yeni magistral avtomobil yolları tikilib. Bu gün Azərbaycan həm də dünyada sayı məhdud olan kosmik ölkələr sırasındadır. 2013-cü ildə ilk telekommunikasiya peykimiz "Azerspace-1", 2014-cü ildə Yer səthini müşahidə edən "Azersky" peyki, 2018-ci ildə isə daha bir telekommunikasiya peyki - "Azerspace-2" orbitə çıxarılib. Bütün bunlarla yanaşı, son 19 ildə ölkəmizdə ümumi daxili məhsul 3 dəfə artıb, yoxsulluq səviyyəsi 49 faizdən 5 faizə enib, strateji valyuta ehtiyatlarımız 50 milyard ABŞ dollarını ötürüb. Qeyri-neft sektorunun, kənd təsərrüfatının, metallurgiya sənayesinin, yüngül sənayenin inkişafı

istiqamətində atılan mühüm addımlar da öz müsbət nəticəsini verməkdədir. Həmçinin, bütün dünyanı bürüyən COVID-19 infeksiyasına qarşı mübarizədə də Azərbaycan Prezidenti liderlik təşəbbüslərini öz üzərinə götürərək adını dünya tarixinə yazdırmağı bacardı. Belə ki, məhz dövlətimizin başçısının təşəbbüsü ilə Türk Şurasının və Qoşulmama Hərəkatının koronavirusla mübarizəyə həsr olunan Zirvə görüşləri keçirildi. Türk Şurası bu Zirvə görüşü ilə həm də COVID-19 pandemiyasına həsr olunmuş Sammit keçirən ilk beynəlxalq təşkilat kimi tarixə düşdü. Qoşulmama Hərəkatının Zirvə görüşündə isə dövlətimizin başçısı BMT Baş Assambleyasının koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş xüsusi sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsünü irəli sürdü. Bu təşəbbüs də beynəlxalq birlik tərəfindən dəstəkləndi.

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVİN QURDUĞU ORDU 30 İL DAVAM EDƏN İŞĞALA 44 GÜNDƏ SON QOYDU

1994-cü ildə atəşkəs əldə olunduqdan sonra ulu öndər Heydər Əliyevin xüsusi diqqət ayırdığı sahələrdən biri ordu quruculuğu idi. Bu istiqamətə Prezident İlham Əliyevin də güclü dövlət konsepsiyasının tərkib hissəsi oldu. Peşəkər hərbi qulluqçuların hazırlanması, ordunun maddi-texniki təminatının gücləndirilməsi istiqamətində bütün lazımi addımlar atıldı. Həmişə olduğu kimi, yenə də işğalçı Ermənistan 2020-ci ilin sentyabrın 27-də növbəti genişmiqyaslı tərribat törətdi. Ali Baş Komandanın, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "İRƏLİ!" əmrindən sonra Azərbaycan Ordusunun başladığı əks-hücum əməliyyatı işğal altındakı torpaqlarımızın azad edilməsi, ərazi bütövlüyümüzün bərpə olunması ilə nəticələndi. "Dəmir yumruq" əməliyyatı kimi tarixə düşən İkinci Qarabağ müharibəsi xalqımızın 30 illik Vətən həsrətinə son qoydu. "Bu gün beynəlxalq münasibətlərdə "kim güclüdür, o da haqlıdır" prinsipi üstünlük təşkil edir". Bu fikri öz çıxışlarında, bəyanatlarında dəfələrlə vurğulayan Prezident İlham Əliyev güclü siyasi iradəsi

ilə güclü dövlət konsepsiyasını həyata keçirməklə iqtisadi, siyasi və hərbi güc yaratmağa nail oldu. Bu üç gücün vəhdəti Dağlıq Qarabağ münaqişəsini tarixə qovuşdurdu, bölgədə yeni reallıqlar yaratdı. Prezident İlham Əliyev bu gücə arxalanaraq 44 günlük müharibə dövründə həm də informasiya cəbhəsində xalqın, ölkəsinin maraqlarını qətiyyətlə müdafiə etdi. Xarici KİV-lərə çoxsaylı müsahibələrində pragmatik siyasətçi, hadisələri, prosesləri dəqiq qiymətləndirən, öz mövqeyini təkişibolunmaz arqumentlərlə əsaslandırmağı bacaran lider olduğunu nümayiş etdirdi.

"BİZ GÜCLÜ OLMASAQ, İSTƏDİYİMİZ KİMİ YAŞAYA BİLMƏRİK"

"Bəli, bu gün güc amili ön plandadır. Mən bu haqda hələ on il bundan əvvəl demişdim. Mənim çıxışlarımda hamısı mətbuatda var. Dedim ki, beynəlxalq hüquq işləmir. Biz özümüzü aldatmamalıyıq, daha güclü olmalıyıq, güc toplamalıyıq. Lazım olarsa düşməni güc yolu ilə torpağımızdan qovmalıyıq. Bunu demişəm də, bunu etmişəm də". Prezidenti İlham Əliyev mayın 27-də Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində sakinlərlə görüşdəki çıxışında dünyada güc amilinin ön planda olması və ölkəmizin öz gücünü artırmasının zəruriliyi məsələsi ilə bağlı bildirib və güc amilinin bundan sonra da dünyada hakim olacağını vurğulayan Azərbaycan Prezidenti qeyd edib: "Bunu indi yaxın tarix də göstərir. Ona görə bundan sonra da güclü olmalıyıq və güclü oluruq. Bu gün iqtisadi göstəricilərimiz çox müsbətdir. Deyə bilərəm ki, dünya miqyasında bu il ən sürətlə inkişaf edən ölkələrdən biri Azərbaycandır. Hərbi gücümüzü də artırırıq. Müharibədən sonra yeni silahlı birləşmələr yaradılıb, yeni texnika alınır və bundan sonra da biz bunu edəcəyik. Çünki biz güclü olmasaq, istədiyimiz kimi yaşaya bilmərik. Biz istəyirik ki, azad yaşayaq. Biz istəyirik ki, bundan sonra heç kim bizim işimizə qarışmasın. Buna ehtiyac yoxdur. Biz elə gözəl dövlət qurmuşuq ki, bu gün bir çoxları buna həsəd apara bilər. Heç kim gə-

lib bizə dərs oxumasın, məsləhət verməsin, öyrətməsin. Buna ehtiyac yoxdur". Prezident İlham Əliyev onu da vurğulayıb ki, bütün bunlara 1993-cü ildən başlayaraq xalq Ulu Öndərə müraciət edib onu hakimiyyətə dəvət edəndən sonra əsl müstəqillik həyatımız başlamışdır. Bu gün burada olmağımız, Ağalı kəndinin açılışında iştirak etməyimiz məhz müstəqilliyimizin möhkəmlənməsinə bağlıdır: "Nə XX əsrin əvvəllərində, nə də sonlarında müstəqilliyimiz möhkəm olmamışdır. Ona görə xalqımız böyük faciələrlə üzləşmişdi. Həm Şərqi Zəngəzur, həm Qarabağ işğala məruz qaldı. Ovaxtkı hakimiyyət torpaqlarımızı qoruya bilmədi. Ancaq bu gün müstəqilliyimiz möhkəmdir və bunun nəticəsində biz İkinci Qarabağ müharibəsində Qələbə qazandıq, tarixi Qələbə qazandıq. Bunun nəticəsində düşməni diz çökürdük və bunun nəticəsində bu gün biz buradayıq".

"SİYASİ VƏ İQTİSADI MÜSTƏQİLLİK İMKAN VERDİ Kİ, BİZ ÖZ HƏYATIMIZI BİLDİYİMİZ KİMİ QURAQ"

Azərbaycan Prezidenti onu da vurğulayıb ki, siyasi və iqtisadi müstəqillik imkan verdi ki, biz öz həyatımızı bildiyimiz kimi quraq, Azərbaycan xalqının qədim ənənələri, dəyərləri əsasında dövlət quraq və bu dövlətdə rahat yaşayaq: "Bu gün dünyada gedən proseslər hər birimizin gözü önündədir. Azərbaycan sabitlik, təhlükəsizlik diyarıdır, deyə bilərəm ki, adasıdır. Bunu artıq bütün dünya görür və bilir. Əlbəttə, biz müstəqil olmasaydıq, yeni, sözün əsl mənasında, müstəqil olmasaydıq, erməni işğalına son qoya bilməzdik. Çünki bu işğal şərtləndirən hansı amillər olub, əlbəttə ki, xarici amillər". "Biz müstəqilliyimizin möhkəmlənməsi istiqamətində çox böyük işlər görmüşük. Siyasi cəhətdən tam müstəqillik. Heç bir ölkə bizim iradəmizə təsir edə bilməz və bunu artıq hər kəs bilir ki, Azərbaycanla hesablaşmaq lazımdır, Azərbaycanın mövqeyini nəzərə almaq lazımdır. Azərbaycan özünə hörmət edən dövlətdir və hər kəsdən bu hörməti tələb edir və bunu əldə edir",-deyə dövlət başçısı bildirib ki, biz iqtisadi cəhətdən müstəqillik: "Bu gün iqtisadi cəhətdən müstəqil ölkələrin sayı o qədər də çox deyil. Bunu yaxın tarix göstərir. Ancaq biz tam müstəqillik, heç kimdən asılı deyilik, öz həyatımızı özümüz qururuq və heç bir yardım, kreditə ehtiyacımız yoxdur. Əksinə, biz özümüzü indi bəzi ölkələrə kreditlər veririk. Məhz iqtisadi müstəqillik nəticəsində bu gün, bax, bu Ağalı kəndi deyə bilərəm ki, dünyanın ən müterəqqi kəndlərinin birinə çevrilib. Bunu biz etmişik, öz gücümüzə və azad edilmiş bütün digər torpaqlarda öz gücümüzə bərpə işlərini aparırıq və indi nəhəng layihələr icra edilir". Bir sözlə 44 günlük Vətən müharibəsində qalib gələn Azərbaycan regionda yeni reallıqlar yaradıb. Məhz bu reallıqdan irəli gələrək regionun daimi sülh və əmin-amanlıq şəraitində inkişafı üçün ölkəmiz tərəfindən əməkdaşlıq təklifləri irəli sürülüb. Və bu baxımdan da Azərbaycan qalib ölkədir və bundan sonra dikte edən tərəf də hər zaman Azərbaycan olacaq! Və qalib ölkənin qalib lideri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin söylədiyi kimi: "Ermənistan istəməsə də...".

RƏFİQƏ KAMALQIZI

Şəhid ailələri və qazilərimiz Azərbaycan Qran Prisinin fəxri qonaqlarıdır!

mızın ailə üzvlərini və qazilərimizi ölkə əhəmiyyətli idman tədbirində, Bakı Şəhər Halqası azarkeşləri sırasında görmək qürurvericidir.

Banuçiçək Hüseyinli

“Bu gün şəhid ailələri və qazilərimiz də bizimlədir”

“Bu gün "Formula1" Azərbaycan Qran-Prisinin ilk günüdür. Mən üçün çox qürurverici bir haldır ki, bizim şəhid ailələrimiz və qazilərimiz də buradadır”. SİA xəbər verir ki, bunu millət vəkili və Azərbaycanın Avropa Şurası Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin üzvü Nigar Arpadarai bildirib.

Onun sözlərinə görə, bütün bu cür tədbirlər keçiriləndə ağılımıza da gəlməzdi ki, bizim torpaqlarımız işğaldan azad olunacaq və biz qəhrəmanlarımızı bu kimi tədbirlərdə qarşılayacağıq. Həqiqətən də bu böyük bir şərəfdir. Biz bu gün şəhid ailələrinə və qazilərimize borcluuyuq. Dövlətin əsas məqsədi şəhid ailələrinin və müharibə iştirakçılarının həyat, fəaliyyətlərinin yaxşılaşdırılması yönündə işlər görməkdir. Bütün qurumlar çalışır ki, Vətən müharibəsinin iştirakçılarının, şəhid ailələrinin hər zaman yanında olsunlar”.

B. Hüseyinli

Əlillik sahəsində yeni meyarlar tətbiq olunacaq

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında 44 günlük müharibədə qazandığımız Zəfər xalqımızın minlərlə qəhrəman övladının, vətənpərvər gənclərimizin igidliyi və rəşadəti sayəsində tariximizə yazılmış şanlı salnamədir.

Ölkəmizin ərazi bütövlüyü, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda şücaət göstərən qazilərə, bu yolda canını fəda edən qəhrəmanlarımıza, şəhid ailələrinə dövlətimiz tərəfindən sosial qayğılarının həll edilməsi üçün ardıcıl olaraq zəruri tədbirlər görülür. Onlar üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş imtiyaz və müavinətlərin icrası təmin olunur, bu istiqamətdə yeni sosial dəstək proqramları həyata keçirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən bu istiqamətdə imzalanan fərman və sərəncamlar, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın bu şəxslərə mərhəmətli qayğısı hər bir ölkə vətəndaşı tərəfindən təqdirəlayiq hal kimi yüksək qiymətləndirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışlarının birində bildirdiyi kimi, “Bütün məsələlərdə, məşğulluq, məişət problemləri, ondan sonra istənilən problem ola bilər insanın həyatında, - bütün dövlət məmurları, mərkəzi, yerli icra orqanları daim şəhid ailələri ilə bir yerdə olmalıdırlar, kömək göstərməlidirlər. Bu, bizim borcumuzdur”.

Şəhid ailələri və müharibə iştirakçılarının sosial dəstəklə təminatı genişləndirilir

Son 3 ildə 160 mindən çox şəxsə, postmüharibə dövründə 3 min qaziyyə əlillik təyin edilib. Vətən müharibəsində yaralanmış hərbiçilərin əlilliyinin qiymətləndirilməsi, reabilitasiya xidmətləri və vasitələri ilə təminatı, eləcə də əlillik sahəsində yeni meyarlar tətbiq olunur.2022-ci il iyulun 1-dən ölkəmizdə

əlillik sahəsində yeni meyarlar tətbiq olunacaq. Yeni meyarlara əsasən, əlillik artıq 3 dərəcə üzrə məhdud çərçivədə deyil, orqanizmin funksiyalarının itirilməsi faizinin müəyyən edilməsi əsasında, daha əhatəli şəkildə qiymətləndiriləcək. Bu zaman şəxsin özünəqulluq, sərbəst hərəkətmə, istiqamət seçmə, ünsiyyət, davranışına nəzarət etmə, öyrənmə və əmək fəaliyyəti üzrə insanın həyat fəaliyyətinin 7 əsas kateqoriyasının məhdudlaşma dərəcəsi əsas götürüləcək. Qeyd edək ki, müalicə müddəti başa çatmış qazilərin əyani müayinələr əsasında əlilliyinin qiymətləndirilməsi nəticəsində artıq 3 min qaziyyə əlillik və sosial ödənişlər təyin olunub. Ümumilikdə, son 3 ildə 160 mindən çox əlillik təyinatı həyata keçirilib. 2021-ci il və cari il ərzində 91 min şəxsə əlillik təyin edilib. Təkcə bu ilin 5 ayında əvvəlki illərin müvafiq dövrləri ilə müqayisədə 2-3 dəfə çox - 30 min şəxsə əlillik təyin edilib.

POSTMÜHARİBƏ DÖVRÜNDƏ 1400-DƏN ÇOX MÜHARİBƏ ƏLİLİ 19,3 MİNDƏN ÇOX REABİLİTASIYA VASİTƏSİ İLƏ TƏMİN OLUNUB

Qazilərin keyfiyyətli reabilitasiya xidmətləri ilə təminatında son illərdə müasir tələblərə uyğun qurularaq təchiz olunmuş 12 reabilitasiya müəssisəsi bu sahədə mühüm potensial rolunu oynayır. Mərkəzlərdə postmüharibə dövründə 2500 qaziyyə səmərəli reabilitasiya və sosial-psixoloji xidmətlər göstərilib.

Bütün bunlarla yanaşı, şəhid ailələrinin övladları ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində ödənişli təhsil aldıqda, təhsil haqqı dövlət büdcəsi hesabına ödənilir. Aktiv məşğulluq proqramlarında da şəhid ailəsi üzvlərinə üstünlük verilir. Əmək münasibətlərində, vergi sahəsində də onlar bir sıra imtiyazlara və təminatlara malikdirlər.44 günlük Vətən müharibəsində yaralanaraq əzalarını itirmiş 200 qazinin, ümumilikdə 300 müharibə əlilinin yüksək texnologiyalı son nəsil protezlərlə təminatı proqramı uğurla icra olunub. Postmüharibə dövründə 1400-dən çox müharibə əlili 19,3 mindən çox reabilitasiya vasitəsi ilə təmin olunub. Postmüharibə dövrü üzrə sosial dəstək paketinin əsas istiqamətlərindən birini də şəhid ailələri və müharibə əlillərinin mənzil və fərdi evlə təminatı təşkil edir. Şəhid ailələrinə və əlillərə keçən il 3 min, bu il 1500 mənzil verilib və bundan sonra da veriləcək. Bütün bunlarla yanaşı, bu kateqoriyadan olan insanların sağlamlıqlarının bərpası, daimi iş yerləri ilə təminatı məsələsi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Şəhid ailələrinin üzvləri və müharibə veteranlarının fəal məşğulluğu təmin olunur.

Dövlət və cəmiyyət Vətən müharibəsində iştirak edən, qəhrəmanlıqlar göstərən şəhid ailələrinə, qazilərə xüsusi hörmət, məhəbbət bəsləyir, onlara həssaslıqla yanaşır. Ölkə rəhbərliyi tərəfindən qazilərimize, şəhid ailələrimizə dövlət tərəfindən böyük qayğı və diqqət göstərilir, onların ən kiçik problemlərinə belə həssaslıqla yanaşılır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Bu gün artıq 106-cı gündür ki, Rusiyanın Ukraynada başladığı "antimil-lətçi" müharibə davam edir. Ölkənin infrastrukturu dağıdılır, şəhərləri ard-arda məhv edilir, insanlar həlak olur, ən yaxşı halda isə canını qorumaq üçün doğma yurdunu, istə ocağını tərk etməli olur. Bütün müharibələr belədir, öz axarı ilə okeanlara bənzəyir. Rusiyanın Ukraynaya hərbi müdaxiləsi də istisna deyil.

Hazırda Ukraynanı iki günə məğlub etməyi qarşısına məqsəd qoyan Rusiya peşmançılıq hissələrini gizlədə bilmir, bu ölkəni asanlıqla tərk etmək də qeyri-mümkün görünür. Ukrayna isə müqavimətini artırmağa, Rusiya ordusunu ərazilərindən vurub çıxarmağa başlayıb, amma qətrə-qətrə. Rusiya Ukraynanın şərqində daha şiddətli hücumla üzleşib. Müharibənin necə və nə vaxt bitəcəyi barədə artıq kimsə danışa bilmir. Çünki müharibənin davam etməsini istəyən qüvvələrin müdaxiləsi daha çox hiss olunur, nəinki qarşıduran tərəflərin.

Bu baxımdan, müharibənin bitəcəyi ilə bağlı eyni vaxtda bir-birini istisna etməyən, lakin eyni zamanda inandırıcı görünən beş potensial ssenari var.

1. Uzun sürən müharibə

Qərb indiyədək qəti olaraq Ukraynanı silahla təmin etməkdə davam edir. Döyüş meydanında cəbhə xətləri praktiki olaraq formalaşmış, müharibə tədricən mövqeli "sonsuz müharibə"yə çevrilir. Rusiya silahlı qüvvələri Donetsk vilayətindəki Ukrayna mövqelərinə raket zərbələri endirir. "Qısa müddətdə mən hər iki tərəfin dağıdıcı taktiki və ya strateji qələbəsi ehtimalını görmürəm", - Avstraliyalı istefada olan general Mik Rayan deyib.

2. Putin atəşkəs elan edəcək

Ukraynada müharibə nə vaxt və necə bitə bilər? - 5 mümkün ssenari

sadiyyatına yönəldəcək. Bu fikir artıq Parisdə, Berlində, Romada səslənib ki, müharibəni davam etdirmək nəyə lazımdır, global iqtisadi problemlərə son qoymaq vaxtıdır, gəlin barışıq axtaraq. Lakin buna ABŞ, Böyük Britaniya və Şərqi Avropanın əksər ölkələri etiraz edir, onların siyasətçiləri əmindirlər ki, Rusiyanın işğalı həm Ukraynanın özünün, həm də Avropanın qalan hissəsinin, eləcə də beynəlxalq nizamın maraqları baxımından iflasa uğramalıdır. Beləliklə, Rusiyanın birtərəfli atəşkəs elanı vəziyyəti dəyişə bilər, lakin hərbi əməliyyatların dayandırılmasına səbəb olmayacaq.

3. Döyüş meydanında çıxılmaz vəziyyət

Nə baş verdiyini, nə üçün vacib olduğunu və bundan sonra nə olacağını tez, sadə və aydın şəkildə izah edirik. Əgər həm Rusiya, həm də Ukrayna artıq hərbi cəhətdən heç nəyə nail ola bilməyəcəkləri qənaətinə gəlsələr və münafişinin siyasi həlli üçün danışıqlara başlasalar vəziyyət dəyişə bilər.

Tutaq ki, Rusiya və Ukraynanın orduları həm canlı qüvvə, həm də texnologiya baxımından tükənib. Müharibənin davam etməsi artıq tökülən qana, xərclənən vəsaitə dəyməz. Rusiyanın hərbi və iqtisadi itkiləri əvəzəlməzdir. Ukrayna xalqı da müharibədən yorulub, insanlar artıq xəyali qələbə naminə öz həyatlarını riskə atmaq istəmirlər. Bəs Kiyev rəhbərliyi Qərbin Ukraynaya dəstəyini davam etdirəcəyinə inanmayaraq, danışıqlar masasına əyləşməyin vaxtı çatdığına qərar versə, necə? Axı ABŞ prezidenti Co Bayden açıq şəkildə deyir ki, amerikalıların məqsədi Ukraynanın danışıqlar masası arxasında mümkün qədər güclü mövqelərə malik olmasına əmin olmaqdır. Çoxları deyir ki, Qərbin Rusiyanın uduzmaq istəyi ilə Ukraynanın qalib gəlmək istəyi eyni deyil.

Bununla belə, döyüş meydanında hələ çox aylar dalana dirəniş gözləmək olar və münafişinin siyasi həllinə nail olmaq son dərəcə çətin olacaq. Həm də ona görə ki, Kiyev Moskvaya etibar etmir: onlar hesab edirlər ki, Putinlə istənilən razılışma onun tərəfindən güc toplamaq və yeni hücumu hazırlamaq üçün möhlət kimi istifadə olunacaq. Beləliklə, sülh müqaviləsi uzun sürməyə bilər və döyüşlər yeni güclə davam edəcək.

4. Ukrayna qalib gəlir

Ukrayna hər şeyə rəğmən hansısa qələbəyə nail ola bilərmi? Bu, rus qoşunlarını işğaldan əvvəl olduqları sərhədlərə çəkilməyə, səkkiz il əvvəl alınan əraziləri geri qaytarmağa məcbur edə bilərmi? Vladimir Zelenski isə Hollandiya televiziyasına çıxışında deyib ki, Ukrayna bu müharibədə mütləq qalib gələcək. Bəs Rusiya Donbası ala bilməyə və növbəti məğlubiyyətə uğrasa?

Rusiyanın döyüş maşını artıq Qərb sanksiyalarının hücumu altındadır. Ukrayna ona verilən uzaqmənzilli artilleriyadan və onun üçün çox vacib olan atəş sistemlərindən istifadə edərək, bir sıra əks-hücumlar keçirəcək və Rusiya ordusunun təchizat xətlərinin uzandığı ərazini işğal edəcək?

Bəs Putin birtərəfli atəşkəs elan etməklə dünyanı təəccübləndirə? Bu yolla o, ərazilərin ələ keçirilməsini möhkəmləndirə və eyni zamanda qələbəsini elan edə bilərdi. Putin iddia edə bilər ki, onun "xüsusi hərbi əməliyyatı" öz məqsədlərinə nail olub: Donbassda Kremlin dəstəklədiyi separatçılar etibarlı şəkildə qorunur, Krıma quru dəhlizi çəkilib. Bundan sonra o, mənəvi üstünlük mövqeyindən çıxış edərək, Ukraynanı hərbi əməliyyatları dayandıрмаğa məcbur edə bilər.

"Rusiya Avropanın Ukraynanı şərti sülh müqabilində silahlarını yerə qoymağa və ərazilərinin bir hissəsindən imtina etməyə inandırmaq istəyi ilə oynamaq istəsəydi, istənilən vaxt bu texnologiyadan istifadə edə bilər", - Kral Beynəlxalq İnstitutunun Rusiya üzrə eksperti Kir Gayles deyib.

Vladimir Putin mərc gələ bilər ki, Qərb Ukraynaya kömək etməkdən yorulacaq və diqqətini öz iqtisadi

Ukraynada müharibə nə vaxt və necə bitə bilər? - 5 mümkün ssenari

Əvvəli-Səh-5

Bəs Ukrayna ordusunu yenedən qursa və onu müdafiə olunan ordudan hücum edən peşəkar orduya çevir nə baş verəcək? Siyasətçiləri indidən mümkün nəticələr barədə düşünməyə vadar etmək üçün belə bir ssenari olduqca məqbuldur. Putini məğlubiyyətlə hədələsələr, o, kimyəvi və hətta nüvə silahlarından istifadə etməklə münaqişəni gərginləşdirmək istəyirmi? Ekspertlərin də qənaəti budur ki, Putinin nüvə silahına malik olduğu halda adı müharibədə məğlubiyyətini etiraf etməsi absurd görünür.

5. Rusiya qalib gəlir

Bəs Rusiyanın mümkün "qələbəsi" haqqında nə demək olar? Qərbin analitik mərkəzləri belə bir açıqlama ilə çıxış edirlər ki, Rusiya əvvəlki uğursuzluqlarına baxmaya-

raq Kiyevi ələ keçirmək və Ukraynanın böyük hissəsini özünə tabe etmək planlarından əl çəkmir. Rusiyanın hökumət rəsmilərindən birinin sözlərinə görə, bu maksimum proqramı heç kim ləğv etməyib. Rusiya Donbassdakı uğurlarının davamı olaraq başqa istiqamətlərdə aparacağı əməliyyatlarda həmin ordudan - müharibədə bismiş əsgər və zabitlərdən istifadə edə bilər. Məsələn, yenidən Kiyevə hərəkət etmək əmri verə bilər.

Tutaq ki, rus qoşunlarının komandanlığı əsgərlərinin say üstünlüyündən istifadə etməsi öz bəhrəsini verir və Ukrayna qüvvələri itki verməkdə davam edir. Belə ssenari həmişə aktualdır.

Prezident Zelenskinin özünün də etiraf etdiyi kimi, müharibədə hər gün yüzə qədər ukraynalı əsgər ölür, daha 500-ə yaxın əsgər isə yaralanır. Cəmiyyətdə fikir ayrılığı yarana bilər, ukraynalıların bir

qismi müharibəni davam etdirmək istəyəcək, digərləri isə sülhün bağlanmasını və normal həyata qayıtmasını tələb edəcək. Bəzi Qərb ölkələri isə Ukraynaya kömək etməkdən yorula bilər.

Lakin digər tərəfdən, əgər Rusiyanın üstünlüyü əldə etdiyini görsələr, Ukraynanın bəzi müttəfiqləri münaqişəni növbəti mərhələyə keçirmək istəyə bilər. Diplomatlardan birinin dediyi kimi, Qərb Rusiyaya xəbərdarlıq olaraq Sakit okeanda nüvə silahlarını sınaqdan keçirməlidir. Deməli, bu müharibənin gələcəyi hələ əvvəlcədən müəyyən edilməyib.

Rusiya Federasiyası Dövlət Dumasına SSRİ Dövlət Şurasının "Litva Respublikasının müstəqilliyinin tanınması haqqında" qərarının ləğvi barədə qanun layihəsi təqdim edilib. Bu barədə qanun layihəsi artıq müzakirəyə çıxarılıb. Qanun layihəsinin təşəbbüskarı

"Vahid Rusiya" partiyasının deputatı Yevgeni Fedorov qanun layihəsi haqqında izahat yazısında qeyd edib ki, guya "ölkə Konstitusiyasına dəyişikliklər edildikdən sonra Rusiya Federasiyası onun ərazisində SSRİ-nin hüquqi varisi kimi tanınıb".

Onun sözlərinə görə, 1991-ci ilin martında Sovet İttifaqında referendum keçirilib və nəticədə əhali SSRİ-nin vahid dövlət kimi saxlanmasına tərəfdar olduğunu bildirib. Amma elə həmin ilin sentyabrında ilk iclasda SSRİ Prezidenti Mixail Qorbaçovun sədrliyi ilə "Litva Respublikasının müstəqilliyinin tanınması haqqında" SSRİ Dövlət Şurasının GS-1 sayılı qərarı qəbul edilib. Fedorov qərarın qanunsuz olduğunu israr edir. Bu qanunun qəbulu o demək olardı ki, Rusiya Litvanın müstəqilliyini tanımır və onu SSRİ-nin varisi olaraq Rusiyanın bir hissəsi sayır. Deməli Rusiya Ukraynada apardığı müharibə ilə, əraziləri ələ keçirməklə kifayətlənmək istəmir.

Rusiya Federasiyasının prezidenti Vladimir Putin dünyada milyonlarla insanı aclıqdan ölüme məhkum edib.

Moskva dərhal Ukrayna taxılının ixracına qoyulan məhdudiyyəti aradan qaldırmalıdır. İtaliya rəsmisi Luici Di Mayo bu barədə "The Guardian" nəşrinə açıqlamasında bildirib. İtaliyanın xarici işlər naziri Luici Di Mayo bildirib ki, yaxın bir neçə həftə global ərzaq böhranının həllində mühüm rol oynayacaq: "Mən açıq şəkildə bildirmək istəyirəm ki, biz Rusiyadan aydın və konkret siqnallar gözləyirik. Çünki taxıl ixracının qarşısını almaq milyonlarla uşaq, qadın və kişini girov saxlamaq və ölüme məhkum etmək deməkdir".

Virtual görüş zamanı Livanın xarici işlər naziri Abdullah Bu Həbib ölkəsində yanacağın və əsas ərzaq məhsullarının bahalaşmasına diqqət çəkib. O, Ukraynadakı müharibəni "nəyin bahasına olursa, olsun" dayandıрмаğa çağırıb: "Dünya Avropada və ya dünyanın digər bölgələrində hərbi böhranların hökmranlığı altında qalmaqda davam edə bilməz".

Bir müddət əvvəl Rusiya mediası yazırdı ki, Türkiyə, Rusiya və Ukrayna guya Odessadan taxıl ixracı üçün yol xəritəsini razılaşıdır. Türkiyə Odessa vilayətində

sahil sularının minalardan təmizlənməsi ilə məşğul olacaq, Rusiya gəmiləri isə yükləri Bosfor boğazına qədər müşayiət edəcək. Sxemin artıq bu günlərdə təsdiq olunacağı gözlənilirdi. Amma onu da qeyd edək ki, hələlik bu sxemdə Ukraynanın razılığının olub-olmaması barədə dəqiq məlumat yoxdur. Bir müddət əvvəl xarici işlər naziri Dmitri Kuleba bildirib ki, Ukrayna ölkə limanlarından taxıl ixracı üçün BMT və üçüncü ölkələrdən zəmanət almalıdır. Təkcə Kremlin zəmanəti kifayət etməyəcək. Ukraynanın fikrincə, Rusiya taxıl dəhlizlərindən istifadə edib Odessaya hücum təşkil edə bilər.

Prezident Vladimir Zelenski Ukraynaya nəzarətin Rusiya üçün niyə vacib olduğunu izah edib. Bunu dövlət başçısı İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının iclasının açılışında deyib: "Bu gün dünya bir anda bir neçə global böhran - qida, enerji və dəyərlər şəraitində olduğu bir vaxtda, mən bu konsepsiyadan tez-tez geosiyasi adlandırılan böhranı xarakterizə etmək üçün istifadə edərdim. Bunun niyə belə olduğunu sonra izah edəçəyəm".

Zelenski vurğulayıb ki, Rusiyanın Ukraynaya qarşı müharibəsi ağır nəticələrə gətirib çıxarıb, o cümlədən on minlərlə insan həlak olub, yüzlərlə şəhər və kənd dağıdılıb: "Təxminən 12 milyon insan məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb və bu, İkinci Dünya Müharibəsindən bəri Avropada ən böyük miqdarıya böhranını sayıla bilər. Əsas ərzaq ixrac marşrutlarından biri olan Qara dəniz Rusiya donanması tərəfindən bağlanıb. Müxtəlif qitələrdə yüz milyonlarla insan ən azı ərzaq qıtlığının, daha dəqiq desək, aclığın astanasındadır və bu insanların həyatı üçün bütün məsuliyyət Rusiyanın üzərinə düşür. Moskvanın başladığı müharibə səbəbindən Avropa öz tarixinin ən çətin enerji vəziyyətlərindən birini yaşayır".

Belə bir şəraitdə, yeni, Rusiyanın Ukraynada əldə etdiyi torpaqlar və bunun əvəzində Qərbin Rusiyaya təbii qazı və digər sanksiyalar, Ukraynanın itirdiyi ərazilər və Qərbin rəsmi Kiyevə hərbi və maliyyə dəstəyi fonunda hansı ssenari müharibəni dayandıra bilər? Maraqlı sualdır...

V.VƏLİYEV

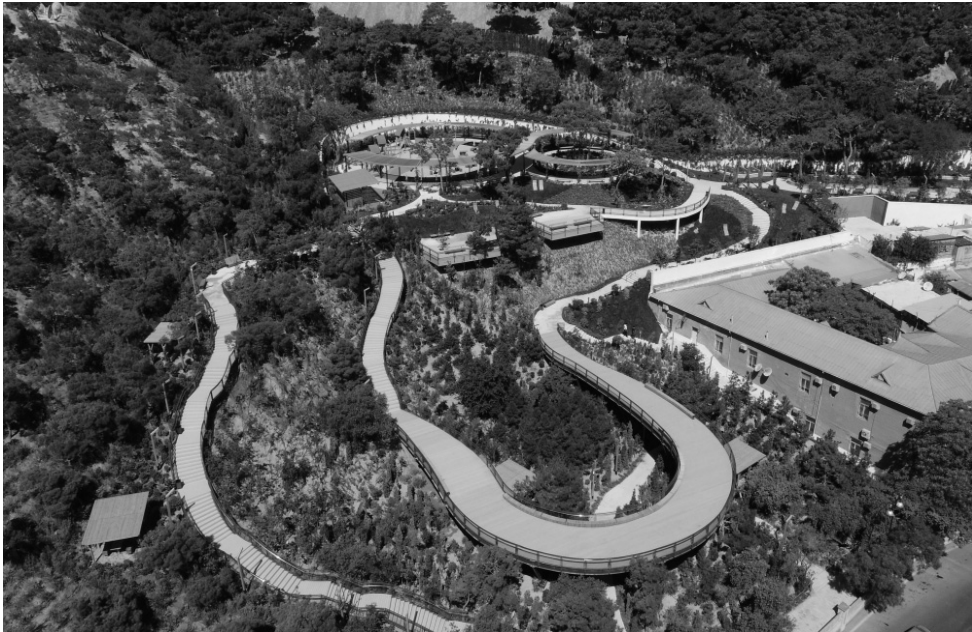
Dünyanın ən gözəl şəhərlərindən seçilən və nadir şəhərlər sırasında yer alan paytaxt şəhərimiz Bakı hər ötən gün mübaliğəsiz desək gözəlləşir. Tarixi və bir-birindən maraqlı, diqqətçəkən tikililəri ilə göz oxşayan Bakının adı bu gün yeni-yeni möhtəşəm və bənzərsiz abidələri ilə dünyanın ən gözəl və müasir şəhərləri sırasında yer alıb. Tarix boyu bu şəhər öz əzəməti, füsunkarlığı ilə diqqəti cəlb edib.

Böyük elmi-mədəni və sənaye mərkəzi olan Bakı qədimliyinə, ərazisinin böyüklüyünə və əhalisinin sayına görə Şərqi qocaman və ən böyük şəhərlərdən biri hesab olunur. Bu gün ölkəmizin iqtisadi və sosial həyatında baş verən dəyişikliklər bütün sahələrdə yüksəlişlə müşayiət olunduğundan ölkəmizin hər bir yerində abadlıq, quruculuq işləri geniş vüsət alıb. Dinamik inkişaf, infrastrukturun yeniləşdirilməsi, geniş vüsət almış tikinti, quruculuq və abadlıq işləri regionlarla yanaşı, paytaxt Bakıda da uğurla davam etdirilib. Yeni parklar, xiyabanlar, körpülər salınır, bəziləri isə müasir üslubda yenidən qurulur. Artıq müasir Bakı bir neçə

Yeni salınan parklar Bakının simasını daha da gözəlləşdirir

Parisdə Sena çayı sahilindəki parkdan sonra Avropada ikinci yerdədir. Burada "Baku Kristal Hall"ın inşası bu ərazinin görkəminə yeni rəng əlavə edib. 25 min nəfərlik tamaşaçı yeri olan kompleks orijinal arxitekturası ilə fərqlənir və paytaxtın memarlıq quruluşuna xüsusi yaraşığı verir. Bu bənzərsiz, möhtəşəm görkəm Bakının dünyanın ən görməli 52 şəhərindən biri kimi seçilməsinə səbəb olub. Bakı Bulvarında bərpa edilən "Qu quşları" fəvvarə kompleksi də paytaxtımızın əzəmətinə, görkəminə xüsusi bir rəng qatıb. Bakı Bulvarının tarixi rəmzlərindən biri olan "Qu quşları" fəvvarə kompleksi 60 ildən artıq tarixə malikdir. Paytaxtımızda qurulan "Qu quşları" fəvvarəsi də sakinlərin sevimli məkanlarından biri kimi hər zaman sevilir. Dünyaşöhrətli, Azərbaycanın dahi şairi Nizami Gəncəvi və görkəmli bəstəkar Qara Qarayevin "Yeddi gözəl" poeması və baletindən ruhlanaaraq yaradılan və 7 qu quşu heykəlidən ibarət fəvvarə paytaxtın gözəl

il əvvəl gördüyümüz Bakı deyil. Köhnə məhəllələri, parkları yeniləri əvəzləyir ki, bu da hər bir insanın qəlbində qürur hissi oyadır. Yeni park, istirahət məkanı və guşələrinin yaradılması, əhaliyə xidmət göstərən müasir infrastrukturun qurulması insanların rahatlığına, gözəl istirahətinə yönəlmiş layihələrdir. Paytaxtımızın Səbail rayonunda yeni salınmış "Çəmbəkənd" parkı da bu istiqamətdə görülən işlərin davamıdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "Çəmbəkənd" parkında yaradılan şəraitlə tanış olub. Paytaxtın Həsən Seyidbəyli küçəsində istifadəsiz ərazidə salınmış yeni parkda yaşıllaşdırma işləri aparılıb, 1200 metr uzunluğunda piyada yolları salınıb, sakinlərin mənalı istirahəti və asudə vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün hər cür şərait yaradılıb. Parkda estakada üzərində piyadalar üçün 147 metr uzunluğunda körpü salınıb, şəhər mənzərəli iki terras düzəldilib, müasir standartlara cavab verən fəvvarə inşa edilib, ərazidə iaşə obyektı, sanitariya qovşağı və inzibati bina tikilib. Ərazisi 4 hektar olan parkda insanların rahat istirahəti üçün hər cür şərait yaradılıb. "Çəmbəkənd" parkında görülən işlər ölkədə həyata keçirilən sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının tərkib hissəsi olmaqla paytaxtımızın daha da gözəlləşməsinə xidmət edir.

BAKININ SİMASINDA MÜASİRLİK

Dövlət başçısının Azərbaycanın inkişafı ilə bağlı müəyyənləşdirdiyi strategiyada Bakının dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilməsi istiqamətində görülən işlərin miqyası ilbəil daha da artır. Paytaxtımızın görkəmi dəyişir, sakinlərin mənzil-meişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, mövcud şəhərsalma normalarına cavab verməyən, şəhə-

rin ümumi görünüşünə xələl gətirən yaşayış binalarının, sosial və digər qeyri-yaşayış obyektlərinin sökülərək yenidənqurulması, yeni yaşayış binalarının inşa edilməsi, əlavə iş yerlərinin açılması istiqamətində ardıcıl işlər görülüb. Bakının ümumi görünüşünü daha da müasirləşdirən şəhərdəki ən hündür bina olan "Alov qüllələri" kompleksi, Azərbaycan muğamının dünyada geniş təbliği məqsədi ilə yaradılan, Avropa standartları ilə inşa edilən Beynəlxalq Muğam Mərkəzi, Azərbaycanın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin dövlətçilik fəlsəfəsi və azərbaycançılıq məfkurəsinin dərinəndən öyrənilməsi, geniş təbliği və s. istiqamətində sistemli fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev Mərkəzi, eləcə də Xalça muzeyi, Bakı Su İdmanı Mərkəzi və eləcə də digər tikililər Bakının simasına müasirlik gətirib.

Bugünkü müasir Bakının ruhu cəlbədidir və burada olan müasir üslublu muzeylər, teatrlar, konsert zalı, Denizkənarı Milli Park, eyni zamanda, milli və xarici mətbəxi ilə seçilən kafelər, restoranlar şəhərə rəng əlavə edib. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən Bakı şəhərinə, onun zahiri gözəlliyinə, siyasi, iqtisadi, mədəni inkişafına diqqət o qədər böyükdür ki, bunu təkcə ölkə vətəndaşları deyil, xarici dövlətlərdən gələn insanlar belə etiraf edir.

PAYTAXTIMIZIN QOYNUNDA GÖZƏLLİK VƏ MÖHTƏŞƏMLİK

Əlbəttə ki, Bakıdakı Denizkənarı Milli Park Bakı şəhərinin ən maraqlı və spesifik təbii şəraitə malik yerlərindəndir. Bu gün Milli Parkımız ərazisinin böyüklüyünə görə

məkanlarından biridir. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Azərbaycanın Birinci Xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə bu tarixi ansambl yenidən bərpa edilib. Bu məkan müasirləşən paytaxt Bakının görkəminə daha bir gözəllik və möhtəşəmlik gətirib. İndi şəhərimizin sakinləri və buraya üz tutan minlərlə əcnəbi bu gözəlliyi seyr edərək qədim və müasir Bakının gözəlliklərinə və hüsnünə heyran qalırlar.

Bakıda salınan və şəhərimizin ən böyük parklarından biri olan Dədə Qorqud parkı da şəhərimizin gözəlliyinə əlavə olunan yeni gözəllikdir. Böyük istirahət məkanı olan Dədə Qorqud parkı estetik görkəmi ilə yanaşı, keçmişimizə, milli-mənəvi dəyərlərimizə, ədəbiyyatımıza, tariximizə olan bir diqqəti özündə əxz edir.

Bakının Yasamal rayonu ərazisində yerləşən Təzəpir məscidinin qarşısındakı yeni bağın və Füzuli küçəsi boyunca salınan Mərkəzi Parkın salınması da xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Buranın ən mühüm xüsusiyyəti Nəriman Nərimanov prospektindən Heydər Əliyev Sarayınadək olan ərazidə piyadalara yol keçmədən maneəsiz hərəkət imkanı yaradılmasıdır. Bu şəhərin simasını daha da gözəlləşdirməklə yanaşı, paytaxt sakinlərinin və turistlərin mədəni istirahətinə də töhfə verir.

Son illərdə salınan parkların sayı gündən artır. İşğaldan azad olunan Qarabağımızda "abadlıq" və quruculuq işlərinin geniş vüsət almasına baxmayaraq, Azərbaycanın hər bir guşəsində, eləcə də paytaxtımızda abadlıq-quruculuq işləri davamlı olaraq uğurla həyata keçirilir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun İrəvanda səfərdə olduğu zaman jurnalistlərlə keçirdiyi brifinqdə Azərbaycanın Xocalı rayonunun Fərrux kəndi haqqında verilən sualla bağlı kifayət qədər qəribə və eyni zamanda, təəccüb doğuran bəyanat səsləndirməsi və ölkəmizin ərazisi daxilində delimitasiya haqqında danışması təbii ki, rəsmi Bakının da diqqətindən yayınmadı və dərhal reaksiya verildi.

Azərbaycan XİN-dən bildirilib ki, delimitasiya komissiyalarının fəaliyyəti əvvəlcədən nəzərdə tutulduğu kimi, məhz iki ölkə-

Lavrovun İrəvandakı məlum ifadəsi Rusiya XİN-in saytından “buxarlandı”

Nə edəsən, qocalıq və tükənmək heç nəyə baxmır, xüsusilə, Lavrov kimi pensiyaçı yaşda olan insanlarda...

nin dövlət sərhədinin delimitasiyası məqsədini güdür. "Qeyd etmək istərdik ki, Azərbaycan və Ermənistan tərəfindən təsis edilmiş delimitasiya komissiyalarının fəaliyyəti əvvəlcədən nəzərdə tutulduğu kimi, məhz iki ölkənin dövlət sərhədinin delimitasiyası məqsədini güdür", deyərək Azərbaycan XİN-nin Mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva qeyd edib. Onun sözlərinə görə, bu proses çərçivəsində Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədindən kənar hər hansı bir məsələyə, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi ərazilərlə bağlı məsələyə baxılması nəzərdə tutulmur.

Rusiya XİN-i düzəliş etdi

Onu da qeyd edək ki, məhz erməni KİV-lərinin Lavrovun anlaşılmaz bəyanatından dərhal istifadə etmələri və hətta bu bəyanatdan sonra Şuşanın, Hadrutun ermənilərə geri qaytarılacağı (!) ilə bağlı həyasız xülyalarını dilə gətirmələri elə də uzun çəkmədi. Məsələ ondadır ki, həmin bəyanat Rusiya XİN-nin rəsmi saytından buxarlandı və əvəzində ifadə ilə dəyişdirildi. Rusiya Xarici İşlər Nazirinin düzəliş edilmiş açıqlaması belədir: "Ümid edirik ki, Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin delimitasiyası prosesinin başlanması Bakı ilə İrəvan arasında etimadın artırılmasına və Rusiya sülhməramlı kontingentinin məsuliyyət zonasında Fərrux kimi insidentlərin qarşısını almağa kömək edəcək".

Bütün bunlar öz yerində, amma etiraf edə bəlik ki, əslində, Sergey Lavrov bu kimi bəyanatlarını səsləndirərkən ehtiyatlı olmalı idi və Azərbaycan dövlətinin, xalqının maraqlarına qarşı, ən əsası isə ərazi bütövlüyümüzə bağlı məsələyə daha diqqətli olmalı idi. Və paralel olaraq bu gün Azərbaycanın beynəlxalq aləm tərəfindən tanınan ərazisi haqqında fikirlər bildirilərkən o da unudulmamalıdır ki, Bakının 1 il 7 ay əvvəl nümayiş etdirdiyi jəsti müqabilində Qarabağa müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlıları kontingentinin (RSK) SƏMƏ-

RƏSİZ fəaliyyəti də daxil - heç kim, heç vaxt bu torpaqlarda özbaşınalıqlar edə bilməz və bunu sübut edən faktorlar da mövcuddur.

Misal üçün, xatırlada bilərik ki, cari ilin martında Azərbaycan Ordusu məhz RSK-nin gözü önündə silahlanan, səngərlər qazan, istehkamlar və dayaq məntəqələri quran silahlı erməni quldurlarına yenə də RSK-nin gözləri önündə kəskin qulaqburması verdi. Nəticədə Xocalı rayonunun Fərrux kəndi, habelə Daşbaşı yüksəklikləri tam nəzarətimiz altına alındı. Artıq bu gün Fərrux kəndində bir nəfər də olsun erməni separatçısı yaşamır və yalnız RSK həmin kəndin daxilində dayanmaqdadır. Azərbaycan Ordusu isə bu əraziləri tam mühasirədə saxlayır, istədiyi vaxtda mövqe dəyişdirmələri aparır!

Erməni tərəfi 2020-ci ilin 10 noyabr bəyanatında qəbul edilmiş şərtlərə əməl etməsi yerinə hələ də nala-mıxa döyəcəyir

Ola bilsin ki, Lavrov nə qədər peşəkar diplomat olsa da, artıq yaş və qocalıq öz sözünü deyir və xüsusilə, onun Ankaradan sonra İrəvanda səfər etməsi, ardınca isə məlum anlaşılmaz bəyanatını irəli sürməsi yəqin ki, gərgin işin nəticəsidir.

Ancaq maraqlıdır ki, erməni tərəfi 2020-ci ilin 10 noyabr bəyanatında qəbul edilmiş şərtlərə əməl etməsi yerinə hələ də nala-mı-

xa döyəcəyir, üstəlik, həyasızcasına Moskvadan Fərruxla bağlı izahatlar tələb edir və s. Əbəs deyil ki, İrəvandakı brifinq zamanı erməni jurnalistlərdən biri Lavrovdan Moskvanın Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əvvəlki mövqelərinə çəkilmələri ilə bağlı hansı işlər gördüyünü soruşdu. Lavrovun cavabı isə brifinqdə iştirak edən erməni jurnalistlərini sözün əsl mənasında şoka saldı - Fərrux hara, delimitasiya hara? Hətta belə bir fikir də önə sürüldü ki, görünür Lavrov regionun coğrafiyası ilə elə də məlumatlı deyil. Yoxsa o tamamilə başqa məsələni nəzərdə tutdu? Məhz bu səbəbdən Azərbaycan XİN dərhal həmin məsələyə müvafiq reaksiyasını verdi.

Diplomatiyada "quş buraxmaq"

Amma buna da baxmayaraq sual yaranır: axı Rusiya kimi ölkənin XİN rəhbəri bu qədər böyük səhvə yol verə bilirmi? Əslində, daha bir fakt budur ki, Lavrov yalnız bizim regionla bağlı deyil, digər geosiyasi məsələlərdə də el dili ilə desək, "quş buraxır", diplomatiya leksikonuna aid olmayan normativləri pozur və s. Ona görə də gərgin işindən dolayı ehtimal etmək mümkündür ki, Lavrovun sinirləri artıq əvvəlki kimi deyil və pozulub. Üstəlik, daha əvvəl Çernoqoriyanın (Monteneqro) daha əvvəl öz hava məkanını onun təyyarəsinin üzünə bağlaması, ardınca isə İrəvan küçələrində erməni müxalifetçilərinin "Lavrov suka" şüarlarını səsləndir-

mələri də, əslində, bu cür düşünməyə əsaslar verir.

Bəli, Lavrov son vaxtlar yaman çox çaşır. Onun gah "Ukrayna nasistləri", haqqında, gah da Adolf Hitlerin "yəhudi" olması barədə fikirləri də qeyd edilənlərə aid ola bilər. Yeri gəlmişkən, Adolf Hitlerin "yəhudi" olması ilə bağlı bəyanatından sonra Rusiyanın prezidenti Vladimir Putin İsraildən üzr istəməli oldu. Əks halda bu bəyanat hər iki ölkə arasındakı münasibətləri kökündən pozacaqdı.

Bütün bu kimi faktorları sadalasaq, Lavrovun Fərrux kəndini Azərbaycanın Ermənistanla sərhəd gözündə görməsinin məhz tükənməsi ilə əlaqələndirə bilərik.

Ermənilər necə vəcdə gəldilər?

Görün onun bəyanatı necə səskü salıbsa, hətta erməni müxalifetçilər belə çaş-baş qalıblar. Məsələn, Ermənistan parlamentinin "Hayastan" müxalif blokunun təmsilçisi Armen Aşotyan "Lavrovun sözlərinin əlavə izahata ehtiyacı var" deyərək bildiriş və "cənab Lavrovun sözlərinin Ermənistan-Azərbaycan sərhədlərinin delimitasiyası ilə məşğul olan komissiyaya aidiyyəti varmı? - Əgər belədirsə, onda hansı sərhədlərdə? Əgər belə deyilsə, ya mən onu doğru anlamamışam, ya da o toponimləri səhv salıb...", fikrini önə sürüb.

Daha bir erməni müxalifəti deputatı Artur Kazinyan bəyan edib ki, Lavrovun bəyanatından sonra "anlaşılmaz situasiya" yaranıb. "Əgər bu boş söz deyilsə onda gələcəkdə gündəliyə "Dağlıq Qarabağın" sərhədləri salınmalıdır, o cümlədən, Şuşa və Hadrutun "qaytarılması" məsələsi də tələb edilməlidir", deyərək Kazinyan sərsəm və əsla mümkün olmayacaq xülyalarını dərhal işə salıb. Amma ermənilərin xam xəyallara qapılmaqları çox az sürüb. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, Rusiya XİN əvvəlcə kasuzlu situasiyanı şərhə qoyub və yalnız günün sonuna yaxın nazirliyin rəsmi saytında yerləşdirilmiş stenoqramdakı Lavrov ifadələri qəribə şəkildə buxarlanıb, yoxa çıxıb...

Rövşən RƏSULOV

P.S. Nə edəsən, qocalıq və tükənmək heç nəyə baxmır, xüsusilə, Lavrov kimi pensiyaçı yaşda olan insanlarda...

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanda vətəndaşların sosial rifahı hər zaman əsas prioritetlərdən hesab edilir. Bu baxımdan, cəmiyyətin bütün kateqoriyalarına dövlət tərəfindən diqqət və qayğı göstərilir, bu istiqamətdə davamlı addımlar atılır. Lakin "fəaliyyəti" ancaq dağıdıcılığa, ölkəmizin əldə etdiyi uğurlara qara yaxmağa köklənmiş radikal müxalifət bu məsələyə də "özünəməxsus şəkildə" yanaşır. Belə ki, antimillil şurada cəmləşən dağıdıcı ünsürlər ya dövlətin guya sosial məsələlərin həllinə diqqət etmədiyini iddia edir, ya da ölkəmizdə həyata keçirilən sosial siyasət fonunda dövlətin qazılmasının, şəhid ailələrinin və müharibə əlillərinin sosial rifahının yüksəldilməsi istiqamətində atdığı addımları öz adlarına çıxmağa çalışırlar.

Nəhayət ki, bu cür oyunlara dur deməyin vaxtıdır. Bunu da cəmiyyətimiz etməlidir. Sosial şəbəkələrdə qazilər üzərindən oyun quranlara cəmiyyət layiq olduqları cavabı verməlidir. Cəmiyyətimiz Əli Kərimli kimilərə qandırmalı-

Sosial şəbəkələrdə qazilər üzərindən oyun quranlar cəmiyyətin qınağı olmalıdır

Əli Kərimlinin növbəti manipulyasiya cəhdi...

rə-manlarımızın övladlarına müvafiq müavinətlərin verilməsi, onlara xüsusi imtiyazların tanınması artıq təmin olunub.

dividend qazandırmayacaq. Çünki Azərbaycan xalqı onların əsl simasını yaxından tanıyır. Sosial istifadəçi gənclər Əli Kərimlinin antitəbliğət kampaniyasını pisləyərək, belələrinin cəzalandırılması tələbi ilə çıxış ediblər. Məsələn, Sevinc Abdullayeva qeyd edib ki, Qarabağ müharibəsi əlillərinin, şəhid ailələrinin adından danışmaq Əli Kərimliyə düşmür: "Çünki bu satqının təmsil olduğu hakimiyyətin sayəsində ermənilər torpaqlarımızı işğal etdilər, Qarabağ boyda dərdi bizim üçün yaratdılar. Ar olsun...". Azərini Rəşidova adlı istifadəçi yazıb ki, bu antimillil ünsür üçün Vətən, dövlət və xalq anlayışı yoxdur: "Onun üçün əsas xaricdən gələn qrantlar və ölkəmizdə qarışıqlığın yaradılmasıdır. Sənin nə işin var qazilərlə, Qarabağ müharibəsi əlilləri və şəhid ailələri ilə? Onsuz da bu ölkəyə çox zərbələr vurmusan".

Ayan Cəfərova adlı sosial şəbəkə istifadəçisi də maraqlı fikirlə çıxış edib: "1992-ci ildə Qarabağda müharibə gedərkən Əli Kərimli kimilər silahlı adamlarını, zirehli hərbi maşınlarını Bakıda Ali Sovetin binasını tutmağa yönləndirmişdi. Tarixi yaddaşımız yerindədir, ey satqınlar. Gənclərimiz Vətəni qoruyarkən siz Bakıda kreslo üstündə "döyüşürdünüz". Göründüyü kimi, bir sözlə, cəmiyyətimizin həssas təbəqəsi olan Qarabağ müharibəsi əlilləri, şəhid ailələri və veteranları adından istifadə edərək antitəbliğət aparmağa cəhd edən Əli Kərimlini elə bu kateqoriyadan olan insanlar, Vətəni sevən gənclər peşman etdilər. Sosial şəbəkələrdən istifadə edən ictimaiyyət nümayəndələri bu dəfə də dövlətin yanında olduqlarını, cənab Prezident İlham Əliyevin siyasətini dəstəklədiklərini sübut etdilər. Bu fakt özlüyündə bir daha həm Əli Kərimli kimi radikal müxalifət, həm də onlara himayədarlıq edən anti-azərbaycan dairələri üçün şillə kimi cavab oldu.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

dır ki, qazilərimiz, şəhid ailələrimiz sosial şəbəkə aləti deyil... Hacıbəyli, Qənimət Zəhid, Sevinc Osmanqızı, Vidadi İskəndərli və bu kimi manqurtlar bilməlidirlər ki, bu gün bütün şəhid ailələri və qazilər dövlət tərəfindən qayğı ilə əhatə olunub. Radikal müxalifət düşərgəsi və onların xaricdə məskunlaşmış Vətən satqınları AXCP sədri Əli Kərimli, antimillil şuraçılar Cəmil Həsənli və Gültəkin Hacıyeva, eləcə də ölkəmizə qarşı çirkin kampaniyalar aparmaqla ermənipərəst dairələrin dəyirmanına su tökməyə çalışırlar. Bu, o satqınlardır ki, Vətən müharibəsində əldə olunan qələbəyə kölgə salmaq istədilər, ancaq xalq onları bir dəfəlik tarixi zibilliklər arxivinə atdı. Ancaq bunu anlamadılar. Və bu gün qazilərə "canıyananlıq" göstərmək istədilər. Belələri unudurlar ki, dövlətə, xalqa qarşı edilən xəyanətlər heç zaman bağışlanmır. Və özünü xalqa "canıyanan" göstərməyə çalışsın AXCP sədri Vətən müharibəsi dövründəki fürsətçi mövqeyini arxa plana keçirib, bu dəfə də şəhidlərimizin, qazilərimizin kölgəsində uğursuz manipulyasiya həyata keçirməyə çalışsa da, onun danışdığı yalanlar bumeranq effekti ilə öz sifətinə çırpılır. Məsələn, Əli Kərimlinin əsassız iddialarının əksinə olaraq, şəhid ailələrinin, qazilərin, müharibə veteranlarının sosial problemlərinin həlli ilə bağlı genişmiqyaslı tədbirlərin həyata keçirilməsi, onlara verilən aylıq müavinətlərin dövlət başçısının müvafiq qərarı ilə artırılması, hətta müharibə iştirakçıları ilə bağlı ortaya çıxan biləcək hər hansı bir formal problemin operativ şəkildə öz həllini tapması üçün müvafiq komissiyaların yaradılması hər kəsə gün kimi aydındır. Bu gün ölkəmizdə şəhid ailələrinin qarşılaşdığı biləcəyi hər hansı bir kiçik problemin belə həll edilməsi həm cəmiyyət, həm də dövlət olaraq əsas prioritetlərdən sayılır. Eyni zamanda, bu il ərzində minlərlə şəhid ailəsinə yeni mənzillərin verilməsi nəzərdə tutulur. Eləcə də şəhid olmuş qəh-

Belə olan halda bu reallığı Ə.Kərimli bilib-bilə xain xislətli nəyi etiraf edir? Bir də sosial şəbəkə "qəhrəmanları" Qələbə Zəfərimizdən keçən bu iki il ərzində hansı qazinin, yaxud şəhid ailəsinin problemi ilə maraqlanıb? Bütün bunlar bir daha onu göstərir ki, Vətən müharibəsində xalqın yanında yer almayanlar yeni yalanlar uydurmaqla siyasi səhnəyə qayıtmaq istəyirlər. Bu isə mümkün deyil! Ancaq Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi sosial siyasətin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı və onun firavan yaşam tərzini dəstəkləyən və bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsi, sosial infrastrukturun ən müasir standartlara uyğun qurulması istiqamətində məqsədyönlü siyasət həyata keçirilir. Xalq 19 ildir ki, Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasətinin şahididir. Dövlət başçımızın imzaladığı müvafiq sənədlər əsasında şəhid ailələrinin təqaüdü artırılıb, mənzillərlə təmin edilməsi yönündə addımlar atılmaqdadır. 2021-ci ildə 3000, postmüharibə dövründə 3500 mənzil verilib. Beləliklə, ümumilikdə 12500 şəhid ailəsi və müharibə əlili mənzil və fərdi evlə, 7400 müharibə əlili avtomobillə təmin olunub.

Göründüyü kimi, Əli Kərimlinin budəfəki "iddiaları" da qərəzli və əsassızdır. Sadəcə olaraq, AXCP sədri növbəti dəfə özünü "siyasi meydanda" saxlamaq, daha doğrusu, onu pulla təmin edən xaricdəki ermənipərəst dairələr qarşısında özünü "təsdiq etmək" üçün yenə də ortaya atdığı boş fikirlərlə gündəmə gəlməyə çalışır. Bu isə nə onun özünə, nə də ətrafındakılara heç bir siyasi

"Mədəni irs əvəzolunmaz mənəvi, iqtisadi və sosial kapitaldır"

"Mədəni irs əvəzolunmaz dəyəri olan mənəvi, mənəvi, iqtisadi və sosial kapitaldır". SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Könül Nurullayeva deyib. Onun sözlərinə görə, vətənpərvərlik tərbiyəsinin düzgün forma və üsulları, milli kodun tərkib hissəsi kimi ölkələrin tarixi-mədəni irsinin öyrənilməsi, qorunub saxlanması və təbliğində gənclərin təşəbbüskarlığı mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Sosial şəbəkələrdə məlumat axınının çoxluğuna diqqət çəkərək, qeyd edib ki, internetdə reklamlara əksər hallarda nəzarət olunmur ki, bu da gənclərə, gənclərin mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlərinin formalaşmasına mənfi təsir göstərir. Hesab edirəm ki, rəqəmsallaşma və süni intellektin dominantlığı fonunda yalnız canlı mədəni mübadilə milli mədəniyyətin orijinallığını qoruyub saxlaya bilər. Odur ki, mədəni inkişafın stimullaşdırılmasına yönəlmiş istənilən təşəbbüs, xüsusilə gənclər siyasəti sahəsində həyata keçirilməsi dövlət əhəmiyyətli məsələdir. İnternet kommunikasiyalarının və sosial şəbəkələrin inkişafı ictimai qüvvələrin səfərbər edilməsinə, memarlıq abidələrinin mühafizəsinə və bərpasına fədakarlıqla töhfə verməyə hazır olan minlərlə könüllüləri birləşdirməyə kömək edə bilər. Milli irsin qorunmasında dövlətin səylərini ictimai təşkilatlarla, könüllülük hərəkatları ilə birləşdirmək, bu vasitə ilə gəncləri xalqın irsinin qorunub saxlanmasına cəlb etmək vacibdir".

K.Nurullayeva həmçinin mədəni irsin ölkələrin sosial-iqtisadi inkişafına mühüm töhfəsi olduğunu qeyd edib. Onun sözlərinə görə, MDB-ye üzv dövlətlərin iqtisadi və siyasi əməkdaşlığı ilə yanaşı, mədəni əməkdaşlığı da böyük əhəmiyyət kəsb edir: "Dövlət başçılarımız MDB-nin Xartiyasını qəbul etməklə bütün mədəniyyətlərin qorunub saxlanması və inkişafı üçün şərait yaratmaları, mədəni dəyərlərin və mədəni mübadilənin qorunması, münasibətlərini xalqlara hörmət, sıx əməkdaşlığa əsaslanan mənəvi birlik əsasında qurmaları barədə razılığa gəliblər.

Deputat fikirlərinə davam edərək həmçinin qeyd edib ki, mədəniyyətlərarası dialoq xeyli sayda yaradıcı insanları mədəni əməkdaşlığa cəlb etməyə, gənclərin MDB ölkələri xalqlarının irsi ilə tanışlıq imkanlarını genişləndirməyə rəvac verir. Bu kontekstdə Azərbaycanın uğurlu nümunə-sivar. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda gənc nəslin sosial dəyişikliklərin və innovasiyaların həyata keçirilməsinə mühüm töhfəsi istiqamətində sistemli kurs həyata keçirilib ki, bu da gənclərin potensialının mümkün qədər geniş şəkildə təzahürünə imkan yaradır. Azərbaycan gəncləri Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının mədəni həyatının bərpasına mühüm töhfələr verirlər. Azərbaycan MDB ölkələri ilə təcrübə mübadiləsi aparmağa və sıx əməkdaşlıq etməyə hazırdır".

Arzu Qurbanlı

"Müxalifət bəzən o qədər qərəzli mövqə sərgiləyir ki..."

"Azərbaycanda müxalifət bəzən qərəzli mövqə sərgiləyir, müxalifət üzvlərinin bəziləri ağızlarına gələni danışsınlar". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Tahir Kərimli bildirib.

Onun sözlərinə görə, televiziya da bu insanları efirə çıxarırlar: "Analmıram ki, söyüşlə danışan, qərəzli mövqedən çıxış edən müxalifət necə televiziyalara çıxarılır. O cümlədən müxalifətin bir çoxu hadisələrə qərəzli mövqedən yanaşırlar. Xalqın xeyrinə söz deyəndə, xalqı müdafiə edəndə müxalifət üzvləri deyirlər ki, səni öyrədiblər və ya sənə tapşırıq veriblər ki, bu cür çıxış et. Belə çıxır ki, biz xalqın xeyrinə danışmamalıyıq. Ona görə düşünürəm ki, elə bu günə qalır. Müxalifət hakimiyyətə gəldi, amma öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədi, hakimiyyəti idarə edə bilmədi. İndi də icazə verin dövlət öz işini görsün. Qan qoralmıya ehtiyac yoxdur. Ona görə də düşünürəm ki, bunların qərəzi cığallıqdan irəli gəlir. Hakimiyyətə gəlməyə gücü olmadığı üçün qərəz nümayiş etdirir".

DEPUTAT AÇIQLADI

Abutel İlhamqızı

Azərbaycan Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) 30 illik "fəaliyyətindən" (oxu: fəaliyyətsizliyindən - müəl.) və münaqişənin danışıqlar masasında həll olunmasının qeyri-mümkün olduğunu qəti-ləşdirəndən, o cümlədən müharibənin qaçılmaz olduğu bəlli olandan sonra 44 gün davam edəcək müharibəyə qatılmağı qərarlaşdırdı. Təxminən bir ay yarım ərzində Qarabağda özünə kök salmış düşmən igid əsgərlərimizin mərdliyi, şücaəti, Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti sayəsində gəldiyi yerə, Ermənistan qədər qovuldu. Azərbaycan ədaləti bərpa etdi, BMT sənədlərində təsbit olunmuş sərhədləri çərçivəsində ərazilərini azadlığına qovuşdurdu.

Azərbaycana səfərinin xülasəsi.

5. Ann Lindenin eyni məqsədlə 16 mart 2021-ci ildə Ermənistan səfərinin xülasəsi.

6. Ann Lindenin Ermənistan və Azərbaycan səfirləri ilə sülh danışıqlarının davam etdirilməsi ilə bağlı danışıqlarının xülasəsi, 13 may 2021-ci il.

Bir sözlə, sənədlərdə müharibə edən tərəflərlə ATƏT arasında etimad məsələləri, eləcə də erməni hərbi əsirlərin statusu kimi mühüm məsələlərə fərqli baxışlar üzə çıxır. Məlumatlar onu da göstərir ki, ATƏT Rusiyanın Dağlıq Qarabağda mövcudluğunu əvvəlki 2009-cu il sülh danışıqlarına (Madrid prin-

zamanda qarşısının alınmasından məyus olub. ABŞ nümayəndəsinə görə, onlar hesab edirlər ki, Ermənistan humanitar əməliyyatlar üçün dərhal atəşkəs əldə olunmasını istəyir, Azərbaycan tərəfi isə "əsaslı danışıqlara" dair paket sazişi bağlanmayana qədər atəşkəs istəmir.

ABŞ nümayəndəsi həmçinin, müharibə edən tərəflərin artıq razılaşıdıqlarına əməl etmədiyini halda, atəşkəsə bağlı danışıqları davam etdirməyi "gülünc" adlandırır. Bundan əlavə, görünən odur ki, hər iki müharibə edən tərəf ATƏT-in sülh danışıqlarında daha çox etimad tədbirlərinin görülmə-

vəç neytral deyil, bloklara qoşulmur" ilə bağlıdır. Bundan əlavə, o əlavə edir, "vaxt aparan bir proses olsa da, biz gələcəkdə ortaya çıxacaq sualları diqqətlə nəzərdən keçirməliyik".

Azərbaycanın martın 14-15-də, Ermənistanın isə martın 16-da verdiyi bəyanatlar daha dolğundur. Əvvəlki sənədlərdə göstərilirdi ki, tərəflər səmimi şəkildə danışıqlarda maraqlı olmasalar, ATƏT onlarla görüşmək niyyətində deyil və Ann Lindenin ölkələrə səfərləri müharibədən sonra ilk belə yüksək səviyyəli danışıqlara səbəb oldu. Ann Linde hər iki ölkənin ali rəhbərliyi və xarici işlər nazirləri ilə görüşüb.

Bundan əlavə, Ann Linde müharibədən sonrakı dövrün ən kəskin problemlərindən biri olan hərbi əsirlərlə rəftar məsələsinə də toxunub. Müharibədən az sonra Ermənistan bütün hərbi əsirləri Azərbaycana təhvil verib və 200-ə qədər erməni isə hələ də Azərbaycanda əsirlikdədir. Bir sıra insan haqları təşkilatları, o cümlədən Human Rights Watch Azərbaycanı hərbi əsirlərlə bağlı qaydalara əməl etməməkdə ittiham edib. Sənədlərdə o da qeyd olunur ki, Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla keçirdiyi növbəti mətbuat konfransında Ann Linde bu məsələni yenidən gündəmə gətirsə də, Bayramov söz alaraq ermənilərin noyabrın 10-dan sonra əsir götürüldüyünü, ona görə də onların hərbi əsir hesab olunmadığını bildirib.

O vaxtdan bəri Ann Linde, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi kimi, hərbi əsirləri "məbuslar" adlandırır. Bununla belə, Qırmızı Xaç bəyan edib ki, məbusların statusu Azərbaycan və Ermənistan arasında həll olunmalıdır və o, təhlükəsiz köçürülməsini təmin etməyə hazırdır. "Əsir" və "hərbi əsir" statusu arasındakı fərq, məbusun Cenevrə Konvensiyasının müddəalarına tabe olub-olmamasıdır.

Martın 16-da Ermənistanda keçirilən görüşlərin sənədlərindən belə görünür ki, Ann Linde baş nazir Nikol Paşinyan, sonra isə xarici işlər naziri Ara Ayvazyanla görüşləri ilə yanaşı, Xankəndidəki erməni nümayəndələri ilə də qısa qeyri-rəsmi və sənədsiz görüş keçirib. Xarici işlər naziri ilə söhbətdə 2 noyabr 2020-ci ildə də elan edilən və daha sonra İsveç nümayəndə heyəti tərəfindən rədd edilən sülh danışıqlarına resursların əlavə edilməsinin vacibliyi vurğulanıb. Ayvazyan yeni erməni soyqırımına gətirib çıxara biləcək gənişmiqyaslı müharibənin yenidən başlanması qorxusunu da vurğulayıb. Paşinyanla söhbət zamanı o, yenidən hərbi əsirlər məsələsini gündəmə gətirib, həmçinin İsveçin ATƏT-ə sədrliyinin Qarabağın statusu nəzərə alınmaqla münaqişənin yekun həllinə töhfə verəcəyinə ümid etdiyini bildirib. Nəhayət, Ann Linde yekun sülh sazişinin İsveçin ATƏT-ə sədrliyi dövründə prioritet olmadığını vurğulayıb, əksinə atəşkəsə əməl edildiyini bildirib.

Bəli, bunu Azərbaycanın qələbəsi üzərində xarici işlər naziri və ATƏT-in o vaxtkı sədri Ann Lindenin timsalında İsveçin manipulyasiya etmə cəhdidir. Üstəlik də Azərbaycanın möhtəşəm qələbəsindən pay ummaqdır. Halbuki Azərbaycan bu savaşa 30 il idi ki hazırlaşdı və bu qələbə labüd idi, ATƏT olsa da, olmasa da...

V.VƏLİYEV

ATƏT, II Qarabağ müharibəsi və İsveçin prioritetləri...

ATƏT çərçivəsində Ermənistanla Azərbaycan arasında baş verən münaqişənin ədalətli həllinə nail olmaq üçün yaradılmış Minsk qrupu və onun həmsədrləri də bütün bu illər ərzində yalnız regiona turist səfərləri etməklə yadda qaldılar. ATƏT-in bu illər ərzində dəyişməz şəxsi nümayəndəsi Anjey Kasprşik də yalnız separatçıların dostu kimi tarixdə iz qoydu. Azərbaycan bu münaqişədə yalnız bir tərəfi - Ermənistanı tanıdığı halda, ATƏT-in xüsusi nümayəndəsi, o cümlədən həmsədrlər bu siyahıya separatçıları da əlavə edib tərəflərin sayını süni şəkildə 3-ə çıxarmışdılar.

Bu gün artıq münaqişə sona çatıb, Azərbaycan haqqı olan, suveren ərazisi sayılan ərazilərinə qovuşub. Amma sən demə Avropada münaqişənin həllində əsas rol oynayan tərəf kimi nə qalib Azərbaycanı, nə də məğlub Ermənistanı göstərir. Əksinə, 30 il Ermənistanın "əlinə oynayan", separatizmi dəstəkləyən, münaqişənin həllində bir daşı daş üstə qoymayan ATƏT-i az qala "qəhrəman" cildində təqdim edirlər. Əlimizə bir məlumat keçib. Onu dəyərli oxucularımıza da təqdim edirik:

Belə ki, İsveçin "Blankspot" portalı Ann Lindenin ATƏT-in sədri olduğu dövrdə Azərbaycanla Ermənistan arasında 44 günlük müharibədən sonra danışıqların necə getdiyinə dair unikal təsvirə yarıdan "sənədlər" əldə edib. Digər məsələlərlə yanaşı, həmin sənədlər sülh sazişinin əldə edilməsi üçün əlavə resursların ayrılmasını prioritet olmadığını göstərir.

Portal daha əvvəl İsveç Xarici İşlər Nazirliyinin tədqiqat institutu olan ISDP ilə əməkdaşlığından yazmışdı. Bu əməkdaşlıq xarici işlər naziri Ann Linde 2021-ci ildə ATƏT-in sədri vəzifəsində çalışarkən və 2020-ci ildə Qarabağ müharibəsindən sonra Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh danışıqlarının başlamasına cavabdeh olduğu vaxt baş verib.

"Blankspot" Qarabağ müharibəsindən sonra Ermənistan və Azərbaycan arasında ilk sülh danışıqlarını əks etdirən ictimaiyyətə açıq olan sənədləri nəzərdən keçir-

"Blankspot"un əldə etdiyi yeni sənədlər Qarabağ müharibəsindən sonra danışıqların necə getdiyi barədə məlumat verir, yoxsa..?

rib. Sənədlərin təxminən 75-80%-i məxfidir, qalan hissələri isə Xarici İşlər Nazirliyində məxfilik yoxlanıldıqdan sonra redaktə olunub. Buna baxmayaraq, sənədlər gərgin danışıqları və İsveçin xarici işlər naziri Ann Lindenin müharibə edən tərəflər arasında ilk sülh danışıqlarında iştirakını göstərir.

"Blankspot" XIN-in reyestrinə göndərdiyi dosyada ATƏT-ə sədrlik üçün XIN rəsmiləri ilə Ermənistan və Azərbaycan arasında müşayiət olunan bütün yazışmaları, həmçinin Minsk qrupuna sədrlik edən ölkələrlə (Rusiya, Fransa və ABŞ) yazışmaları tələb edib.

Cavab olaraq Blankspot 6 sənəd ala bilib:

1. Atəşkəs bəyanatının imzalanmasından bir həftə əvvəl, 2 noyabr 2020-ci ildə Minsk Qrupunun Amerika nümayəndə heyəti ilə elektron poçt yazışmaları.

2. Atəşkəsdən üç gün sonra, 12 noyabr 2020-ci il tarixində Minsk Qrupundan Ann Linde üçün brifinq.

3. İsveçin Azərbaycandakı səfirinin 25 noyabr 2020-ci il tarixində Xarici İşlər Nazirliyində brifinqi. Bu, İsveçin ATƏT-ə sədrliyindən əvvəl olub.

4. ATƏT-in sülh danışıqlarına başlamalı olduğu 14-15 mart 2021-ci il tarixlərində Ann Lindenin

sipləri) uyğun hesab edir. Bundan əlavə, sənədlər ATƏT çərçivəsində ilk sülh danışıqlarının necə inkişaf etdiyini göstərən qrafik rolunu oynayır.

Müharibənin son mərhələləri ilə bağlı birinci sənəddə (2 noyabr 2020-ci il) İsveçin Minsk qrupunun həmsədrləri (Fransa, Rusiya və ABŞ) və ATƏT sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kasprşik ilə danışıqlara başladığı bildirilir. Sonuncu ATƏT-ə sədrlik dövründə Ann Lindenin ən yaxın müşaviri kimi fəaliyyət göstərən yazışmalardan belə görünür ki, amerikalı həmsədr Endryu Şofer Ann Lindenin İsveç sədrliyi dövründə Minsk qrupunun bu vaxta qədər tutduğu xəttə sadıq qalacağına əmin olmaq istəyib.

Digər məsələlərlə yanaşı, Rusiyanın əvəzinə Skandinaviya sülhməramlı qüvvələrinin yaradılması məsələsi də qaldırılıb. Minsk qrupunun amerikalı həmsədri vurğulayıb ki, Rusiya öz sülhməramlı kontingentini yerləşdirməyi planlaşdırır. Birləşmiş Ştatlar alternativlər tapmağa və ya heç olmasa uzunmüddətli perspektivdə onları təklif edə bilməyə üstünlük verir.

Həmçinin görünür ki, Birləşmiş Ştatlar müharibə zamanı əvvəlki üç atəşkəs cəhdinin tez bir

sini təmin etmək üçün səyləri üçün büdcəni artırmaq istəyib. İsveç təmsilçisi tələbi rədd edib.

Nəhayət, Kasprşik hər iki tərəfi müharibənin "ATƏT-in mövcudluğu" üçün təhlükə yaratdığından qorxmadıqlarına görə tənqid edib. Noyabrın 12-də, Rusiyanın köməyi ilə Ermənistan və Azərbaycan arasında atəşkəs sazişi imzalandıqdan üç gün sonra Ann Linde Minsk qrupundan brifinq keçirilməsi təklifi ilə çıxış edib. Amerikalı həmsədr brifinqdə bildirib ki, tərəflər bu addımı atmağa "həqiqətən" hazır olana qədər onlar arasında sülh danışıqlarına başlamaq əbəsdir. Həm də təəccüblə qeyd olunub ki, tərəflərin bir neçə ortaq məqamları var, baxmayaraq ki, bu məqamlar məxfidir.

Sənəddə qeyd edilir ki, Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin yerləşdirilməsi ATƏT çərçivəsində razılaşdırılmış 2009-cu il Madrid prinsiplərinə uyğundur. Mövzulardan biri də o idi ki, Dağlıq Qarabağ regionun statusu ilə bağlı referendum keçirilənə qədər beynəlxalq qoşunlar tərəfindən mühafizə olunacaq.

Sənəddə deyilir ki, Skandinaviya sülhməramlı qüvvələri ideyasından imtina edilib. Bu, əsasən, Ann Lindenin qeyd etdiyi kimi, "İs-

MARAQLI FAKTLAR

Kitabların uzun illərdən bəri mənə təsirindən gəldiyim qənaətlərlə müasir dövrümüzün aktual bir məsələsinə toxunmaq istəyirəm. Həmişə belə olub ki, bir kitabı oxuyub qurtardıqdan sonra ikinci kitabı əlimizə almışıq. Hələ elə olub ki, günlərlə oxuduğumuz kitabın təsirindən ayrılı bilməmişik ki, növbəti kitabı başlayaq. Müasir dövrdə kitabla sosial şəbəkələri qarşı-qarşıya qoyarkən belə bir suala cavab axtarıram: görəsən iki-üç kitabı bir arada oxuya bilmədiyimiz təqdirdə, iki-üç, hətta bundan da artıq sosial şəbəkədən bir anda necə istifadə edirik? Həqiqətən çox maraqlıdır. Və elə söhbətimi kitablarla da başlamaq istəyirəm...

Həyatımızda kitablar...

Kitab... Deyərdim ki, dünyada yaradılmış ən dəyərli vasitədir. Kitab insanın ən yaxın dostudur, onun ömrünün bəzəyidir. Kitab sirdəşdir, hər an pıçıltılarını dinləyən, sənə düzgün yol göstərən əsl dost. Kitab vaxtdır, bəzən ilişib qalan saatları sürətlə irəliyə doğru aparır, günün haradan gəlib haraya getdiyindən insanı bixəbər edən vasitədir.

Hər kəsin yanında olub, bir gün səndən uzaqlaşdığı təqdirdə kitab sənə qalan, dərd-sərinə şerik olan vasitədir. Kitab milyonlarla insanla tanışlıqdır. Minlərlə insan ta-

Kitab, sosial şəbəkə, yoxsa..?

lərlə tanış edən vasitədir. Kiminsə taleyinə acıdığı, kiminsə taleyinə sevindi, pisi pis, yaxşını yaxşı kimi tanıtdıran, öyrəndir.

Kitab xatirədir. Uşaqlıqdan gənliyə, gənlikdən ahılığa ərəməyən olan xatirələr toplusudur. Bir dəfə səhifələrində gözlərin gəzəndən sonra ikinci dəfə əlinə aldığı sənə gənlikdən uşaqlığa, ahılıqdan gənliyə aparır xatirələrdir.

Elə bütün bu səbəblərdən də kitab hər birimiz üçün dəyərlidir. Çünki o bizim də dostumuz, yoldaşımız, sirdəşimiz, yolyoldaşımız, taleyimiz, xatirələrimiz olub. Kimcəyə deyə bilmədiyimiz sözü müzə dinləyənimiz olub. Qəhrəmanlarına öz dərdlərimizi də qarışdırıb göz yaşını axıtdığımız səhifələrdir. Gecəni sübhədek ayrılı bilmədiyimiz yuxumuzdur. Dünyanın ən şirin neməti olan yuxunu illərlə qurban verdiyimiz varlıqdır. Qəhrəmanları həyat idealımıza çevrilən, bizi peşəyə, sənətə, həyata

yi həyat yoludur. Onlara bənzəyən həyat yolunu qurmaqda sənə ruhlandırıcı, yolgöstərəndir. Mübarizlikdir kitab. Həyatla, haqqınla, insanlarla mübarizədir. Bütün bunları necə etməyi öyrəndir.

Kitab bir film, oxudunmu, sanki bir filmə baxdın, bir hadisənin içində oldun, onun qəhrəmanları ilə birgə yaşadı. Kitab bir mahnı, bir şeirdir, necə ki, bir musiqi, bir parça şeir sənə səndən alıb aparır, kitab

edə bilmədiyimiz və oxumaq istədiyimiz kitabları, yeni nəşrləri buradan asanlıqla tapıb oxumaq imkanındır. Sosial şəbəkələr hər birimizin reklamıdır. Orada hər kəs öz işi, peşəsi, bacarığı ilə bağlı reklamlarını aparır.

Sosial şəbəkələr

Mətanət MƏMMƏDOVA

na göz yumuruq. Hələ uşaqlığımız bir yana, özümüzdən deyək. Əlimizdə telefon sosial şəbəkələrdi ki, gəzirik. Oradan bir xəbər oxuyuruq, buradan bir nəfər dostumuz, rəfiqəmizə yazırıq, o birində bir videoya baxırıq, daha o birindən şəkil paylaşırıq və sair. Saatlar ötüb keçir, çıxıb bilmirik buradan. Təmiz hava almağı da, işdən sonra uşaqlarımıza, ailəmizə vaxt ayırmağı da qurban vermişik sosial şəbəkələrə. Bu sosial şəbəkələr isə bu gün təqdir etdiyimiz texnologiyanın uğurudur, sabahsa bataqlıqdır bizim üçün. Nə qədər çalışsaq da çıxıb bilməyəcəyimiz bataqlıq...

Axı bir anda bir neçə sosial şəbəkəni necə idarə etmək olar? Bu, insana nə verə bilər? Hər yerdən bir az, yarımqıq informasiya alma, yarımqıq film izləmə, mahnı dinləmə, kitab oxuma və sair. Dəfələrlə bu yarımqıqlığın şahidi olmuşuq. Söhbət əsnasında sürətli baxıb keçmələr səbəbindən ən yaxın rəfiqənin, dostunun, yaxın qohumunun sənə yazdıqlarıyla, təkliflərlə bağlı informasiyanı almamamızın və yaxud paylaşılan bir xəbərini sadəcə səhlövhəsini oxuyub, hadisənin mahiyyətindən bixəbər qalmanın şahidi olmuşuq. Bəs belə sürətlə keçmək nə qazandıracaq bizə? Əlbəttə heç nə. Sürət zamanı deyib dururuq, lakin bu sürətin bizi durğunluğa aparmasını əsla düşünmürük.

Yenə də yazının əvvəlində dediyim fikrə gəlmək istəyirəm. Biz iki kitabı bir arada oxuya bilmədiyimiz halda, neçə-neçə sosial şəbəkələri bir anda necə oxuyuruq, görürük, dərk edirik, yazımızda saxlayırıq? Bu suallar bəlkə də bu yazını oxuyanlarda ikrah hissi doğuracaq. Lakin bu sualların cavabını ümidvaram ki, bir neçə ildən sonra əksəriyyət insanlar axtaracaq. Lakin onda artıq gec olacaq. Çünki hər mənada itirdiklərimiz qazandıqlarımızdan dəfələrlə çox olacaq.

Bir kitab, bir sosial şəbəkə... Bu barədə düşünməyi oxucuların öhdəsinə buraxıq...

da elədir. Saatlarla gedirsən, bəzən keçmiş, bəzənse gələcək...

Kitablardan bir xeyli danışdım, bir qədər də sosial şəbəkələrdən danışmaq.

Həyatımızda sosial şəbəkələr...

Biz istəsək də, istəməsək də, həyatımızda sosial şəbəkələr var və olmalıydı da. Bunu əksər insanlar müasir dövrlə, texnologiyanın inkişafı ilə əlaqələndirirlər. Belə fikirdə olanlar da var ki, həyatımıza sosial şəbəkələr daxil edilib, onların olması məsləhət bilinib. Bu dünyanın işlərindən hələ ki, çoxlarımız bixəbərlik.

Sosial şəbəkələrin yaxşı tərəfləri çoxdur. Onlar öncə məlumatlılığımızdır. Dünyada baş verən hadisələrdən bir anda xəbərdar olmağımızdır. İnformasiyanı bir-birimizə ötürməyimiz üçün əlverişli vasitədir. Müasir dövrdə xəbər saytlarının informasiya bolluğudur.

Sosial şəbəkələr arxivdir. Düzdür, ənənəvi arxivlərimiz qədər etibarlı olmasa da, bir andaca bütövlükdə silinə biləcəyini hamımız yaxşı bilsək də, lakin o hadisə nə vaxtsa baş verənə qədər arxivdir. Bu da bir çox iş adamlarının necə deyirlər, işinə yararlı.

Sosial şəbəkələr kitabdır. Əldə

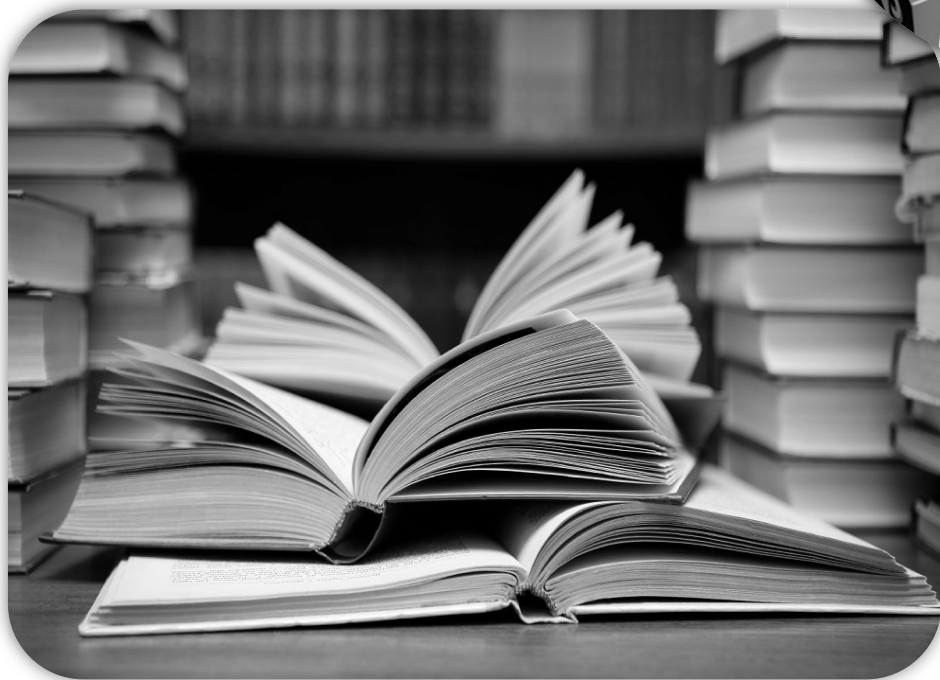
bir-birimizin ta açılmayan qapısıdır. Buradan bir-birimizin evində qonaq olur, ağsaqqal-ağbircəyimizi, xəstəmizi yoluxur, görüşür, danışırıq. Ta vaxt ayıraraq hansısa qohum-qonşuya getməyə ehtiyac qalmır.

Sosial şəbəkələr insanların bir-birinə göstərmək istediklərini reallaşdırır, eyni zamanda bir-birilərinə deyəcəkləri sözləri ünvanına çatdırır vasitədir.

Bu barədə düşünək!

Belə isə, yaxşı, əksəriyyətin dediyi olsun, müasir dövrdür, internet əsridir, sosial şəbəkələr də olmalıdır. Amma nə qədər axı? Yağışdan sonra çoxalan göbəkəklər kimi, hər gün artan sosial şəbəkələr axı unudub bir kənara tulladığımız, kitabxanalarda toz basmaqda olan, evlərimizdən yoxa çıxan kitabların verdiyini vermir övladlarımıza. Çünki sosial şəbəkələrdən düzgün istifadə etmirik. Əlimizdəki telefonla bir anda bir neçə sosial şəbəkədə oluruq ki, bu, ən birinci sağlamlığımızı təhlükə altına alır. Daha sonra isə vaxtımızı və sözün ifadə edə bilməyi çox şeyləri.

Sosial şəbəkələr ailələrimizi dağıdır, sevnələri bir-birindən ayırır, övladlarımızın əxlaqına mənfi təsir göstərir, milli-mənəvi dəyərlərimizi silir, tərbiyə amilinin əksinə işləyir. Bütün bunları da bilməyən yoxdur. Hamı yaxşı bilir ki, sosial şəbəkələrdə nələr yayınlanır. Bizlər isə azyaşlı uşaqlarımızın əlinə kitab vermək əvəzinə, smartfonları verir, onların bir guşəyə çəkilib saatlarla ortalığa çıxması

leyi ilə tanışlıqdır. Düz yolun göstəricisi, əyri yolun düşmənidir.

Kitab xarakterdir. İnsan xarakterinin düzgün formalaşmasında tərbiyəedicidir. Nəyi necə etməyi göstərən, nəyi harada danışmağı öyrədən müəllimdir. Əməyi, zəhməti misilsiz olan müəllim. Haqqı ödənilə bilməyən öyrədicidir.

Kitab yol yoldaşdır. Hər an yanında. Dünyanın harasında olsan, hansı səbəbdən olsan yanında tək olursun. Sənə tək qoymayan, darıxmaqdan uzaq saxlayan, münasib olmayan dostluqlardan çəkindirən yoldaşdır. Harada gəldi dərdini sonadək dinləyən, yaralarına məlhəm olan yolyoldaşdır.

Kitab təledir. Mənim, sənə, hamımızın taleyidir. Bir-birimizə sirrimizi-sözümüzü demədiyimiz halda kitab bizləri bir-birimizin ta-

yönəldən varlıq...

Deyərdim ki, kitab ana laylasının davamıdır. Körpəkən ana laylasıyla dinclik, sakitlik, məlhəm tapdığımız halda, ömrümüzün sonrakı çağlarında bu laylaları yeganə evəz edə bilən kitablardır. Ana laylalarına qulaq kəsb aqlamamışıq, bir də kitablarla evlərimizdə varlığımız-yoxluğumuz hiss olunmayıb. Çəkilməmiş bir guşəyə, burada onunla-ikinci ana laylasıyla başbaşa qalmışıq. Ruhumuza qida olub kitablara, ana südü tək qidamızı olub. Kitab oxuyanlar xatırlayar, hansısa bir kitab sənə özündən alıb elə aparıb ki, gün ərzində aclıq hissi belə duymamısan. Belə isə ən gözəl qidadır kitablara.

Kitab arzudur, bu arzuya qurulan xəyaldır. Gələcəyin, sabahın. Qəhrəmanlarının sənə səslədi-

Sahibsiz küçə heyvanları necə qorunmalıdır?

Bu bir həqiqətdir ki, evdə əziz dostlarımızın, yəni ev heyvanlarının olması ayrı bir xoşbəxtlik mənbəyidir. Xüsusilə diqqət və sevgini sevən və sevgilərini göstərməkdən çəkinməyən itlər həqiqətən insanların ruhuna toxunur. Lakin bəzi insanlar sahibləndiyi itləri sonradan küçəyə atır və yaxud onların baxımına biganə yanaşır.

Səhər zəngli saatdan əvvəl gəlib sizi həyəcanla oyandıran, işdən qayıdanda yerində oturma bilməyən bu şirin dostların qayğısına qalmaq çox yaxşıdır. Bu mərhələdə həm heyvanların, həm də insanların rahatlığını və sağlamlığını nəzərə alaraq hərəkət etmək də böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Tarixi mənbələrdə Osmanlı dövrünə aid maraqlı qeydlər var.

- Məhəllələri itlər qoruyurdu.
- Bələdiyyə Təmizlik Xidməti olmadığı üçün zibilləri yeyirdilər.
- Yanğın olanda insanları xəbərdar etmək üçün hürürdülər. İtlərə yem vermək, onlara qulluq etmək xalq üçün xeyirxah iş sayılırdı.

Avropada və Amerikada niyə sahsiz itlər və pişiklər yoxdur?

Fransız, Alman, İngilis, Amerikada heyvanları çox sevirlər. Fransada 80 milyon ev iti var. Digər ölkələrdə də oxşar rəqəmlərdir. Burada ev heyvanını küçədə buraxmaq işgəncəyə bərabər idi. Fransada bununla bağlı 30.000 avroya qədər cərimə və ya 2 il qədər həbs cəzası var. Heyvanların sağlamlığı, qidalanması və yaşayış mühiti ilə bağlı qanuni qaydalar qüvvədədir. "Heyvanı zorlamaq" təhrifinin cəzası 2 il həbs və 15 min avrodur.

Hollandiyada heyvan polisina

şikayət edən qaynar xətt var. 400 heyvan polisi işləyir. Bu rəqəm 800-ə yüksəlir.

Fransada cəzalar kimi sanksiyalarla yanaşı, ictimai xidmət öhdəliyi və bir il ərzində ev heyvanı saxlaya bilməmək kimi məhdudiyətlər tətbiq edilmişdir. Belçikada heyvanlara təcavüzə görə cəza 100 min avroya qədər artırılıb. Bundan əlavə, 2 il qədər həbs də var. Daha ağır hallarda cərimə 300 min avroya qədər artır.

Almaniyada isə 3 il həbs var. Pis rəftar, işgəncə və zorlama hallarında 3 il qədər həbs və 25 min avroya qədər cərimə tətbiq olunur.

İspaniyada eyni cəzalara əlavə olaraq, hər 6 saatdan bir ev heyvanını ən azı 20 dəqiqə gəzdirmək məcburiyyəti var. Bunu etməyənlər isə 100-400 avro arasında cəri-

mələnir. Bütün sahsiz itlər və digər heyvanlar "heyvanların mühafizəsi sığınacaqlarına" aparılır.

Bəs, ölkəmizdə küçə itləri və sahsiz heyvanlarla bağlı hansı qayda qanunlar var? Qanunla necə tənzimlənilir? Onlarla hansı qurumlar məşğul olur və ya olmalıdır? Harada müalicə olunurlar? Onlara hansı peyvəndlər tətbiq olunur? SİA mövzu ilə bağlı araşdırma apararaq sosioloq, ekspert, hüquqşünas və heyvansevərlərin fikirlərini öyrənib.

Azərbaycanda IDEA Heyvanlara Qayğı Mərkəzinin (IACC) təməli 2014-cü ilin oktyabr ayında Heydər Əliyev Fondunun Vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi Leyla Əliyeva tərəfindən qoyulmuşdur. 2016-cı ilin sonunda Mərkəzin inşası başa çatdırılmış, 10 noyabr tarixində isə Leyla Əliyevanın iştirakı ilə kompleksin rəsmi açılışı olmuşdur. 2017-ci ilin mart ayının 1-dən etibarən Mərkəz rəsmi olaraq fəaliyyətə başlamışdır.

IDEA Heyvanlara Qayğı Mərkəzi sahsiz heyvanlarla bağlı problemin həllində əsas diqqətini

mobil qrup fəaliyyət göstərəcək, işçilər tərəfindən heyvanlar ən humanist üsullarla tutulacaqdır. Sterilizasiya edilmiş və peyvəndlənmiş itlərin qulaqlarına nömrələnmiş birkalar vurulur, pişiklər isə qulağın ucunun kəsilməsi ilə işarələnir. Bütün heyvanların profil və tibbi məlumatları IACC-nin xüsusi elektron məlumat bazasına daxil edilir.

Himayə bölməsində öz müxtəlif xüsusiyyətlərinə görə himayəyə verilməsi daha mümkün hesab edilən it və pişiklər yerləşdirilir. Bu heyvanlar sterilizasiya edilir, peyvəndlənir, mikroçiplənir və potensial sahibləri üçün tam hazır vəziyyətdə saxlanılır. Himayəyə verilən heyvanların profillərini öz internet sahifəsi və sosial şəbəkələrdə yerləşdirilir.

Mərkəzin fəaliyyətinin digər bir zəruri sahəsi heyvanlara qarşı humanist davranışın və məsuliyyətli sahibliyin təşviq edilməsi, cəmiyyətdə heyvanların rifahı haqqında maarifləndirmənin artırılması və Azərbaycanda insanların sahsiz heyvanlara münasibətinin dəyişdirilməsindən ibarətdir. Mərkəzin konfrans zalı və digər hissələri heyvanlarla bağlı müxtəlif tədbirlər, təqdimat və mühazirələrin keçirilməsi üçün istifadə ediləcək. Heyvanlara humanist və məsuliyyətli yanaşmaların bəslənməsi məqsədilə uşaqlar və gənclər üçün sinifdənəknar proqram və tədbirlərin həyata keçirilməsi, IACC-nin elektron resursları və neşrləri vasitəsilə əhali arasında müvafiq məlumatlandırma işlərinin aparılması nəzərdə tutulur.

Sahsiz heyvanların vəziyyətinə biganə olmayan könüllülərin köməyi Mərkəzin səmərəli fəaliyyəti üçün əsas şərtlərdən biridir. Mərkəzdə yerləşdirilən it və pişiklərə qayğı göstərməkdə yardım etmək istəyən heyvansevərlər IACC-nin xüsusi anket formasını doldurmaqla və daxili qaydalarına riayət etmək öhdəliyini imzalamaqla Mərkəzin fəaliyyətinə könüllü kimi qoşula bilər.

Vəkil Turan Abdullazadə: "Azərbaycan Respublikasının yaşayış məntəqələrində it, pişik və ya digər ev heyvanlarının saxlanması qaydalarına əsasən küçələrdə, bazarlarda, bağçalarda, bulvarda, çimərliklərdə, nəqliyyat vasitələrində və digər ictimai yerlərdə sahsiz itlər, pişiklər, hətta cins itlər (xaltalı, jetonlu, buruntaqlı) sahsiz heyvanlar saxlayan müəssisələr tərəfindən götürülməlidir.

Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (bundan sonra - Agentlik), dövlət sanitariya nəzarəti, daxili işlər və yerli icra hakimiyyəti orqanları şəxslərin bu Qaydalara əməl et-

mələrinə nəzarəti həyata keçirirlər.

Şəxslərə məxsus ev heyvanlarının yoluxucu xəstəliklərə qarşı peyvəndlənmələrini, diaqnostik müayinələrini, digər baytarlıq-sanitariya tədbirlərini təşkil etmək məqsədi ilə onların Agentliyin regional bölməsində uçota alınmaları (identifikasiya olunması) insanların sağlamlığı və ərazinin epizootoloji sabitliyinin qorunması baxımından yerinə yetirilməsi vacib olan mühüm dövlət baytarlıq tədbiridir.

Baytarlıq idarələri hüquqi və fiziki şəxslərə məxsus heyvanlarda (it, pişik və s.) təlimata uyğun olaraq peyvəndləmələri, diaqnostik müayinələri, digər baytarlıq-sanitariya tədbirlərini və insan həyatı üçün təhlükəli xəstəlikləri olan itlərin, digər heyvanların məhv edilməsində baytarlıq xidmətini təşkil edir.

Sahsiz heyvanlara qarşı mübarizə tədbirlərini yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər.

Sahsiz heyvanlar problem yaratdıqları halda əziyyətlərə, ağrılara maruz qoymayan üsullarla onların sayının azaldılması üçün zəruri tədbirlər həyata keçirilir. Tutulan sahsiz heyvanlar müvafiq sığınacaqlarda saxlanılmalıdır.

Göründüyü kimi, müvafiq qanunvericilik bazası mövcud olsa da, Azərbaycan Respublikasında heyvan hüquqları kifayət edəcək səviyyədə qorunmur. Bir vəkil kimi düşünürəm ki, heyvan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində həm qanunvericilik aktlarına dəyişiklik edilərək heyvanlara qarşı zorakılıq aktları məsuliyyətin dərəcəsi artırılmalı, cərimənin məbləği artırılmalı, həm də əməli-maarifləndirici tədbirlər gücləndirilməlidir. Vətəndaşları isə bu cür hadisələrə qarşı həssas davranış nümayiş etdirməyə dəvət edir, habelə heyvanlara qarşı rəhmsiz davranış gördükləri təqdirdə dərhal video çəkiliş edərək aidiyyəti qurumlara və şəxslərə göndərmələrini tövsiyə edirdim.

Ardı Səh. 13

Sahibsiz küçə heyvanları necə qorunmalıdır?

Əvvəl-Səh-12

Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 274-cü maddəsinə əsasən heyvanlarla rəhmsiz davranmaqla onların şikəst və ya tələf edilməsinə görə - beş yüz manat məbləğində cərimə edilir. 31 may 2007-ci il tarixli "Ev heyvanlarının mühafizəsi haqqında" Avropa Konvensiyasının təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının qanunu ilə təsdiq edilmiş "Ev heyvanlarının mühafizəsi haqqında" 1987-ci il noyabrın 13-də Strasburq şəhərində imzalanmış Avropa Konvensiyasının 3.1-ci maddəsinə əsasən heç bir kəs ev heyvanına lüzumsuz ağrı, əzab və ya zərər verə bilməz.

Həmin Konvensiyaya əsasən Heyvanlar üçün sığınacaq dedikdə, çoxlu sayda heyvan saxlanıla biləcək qeyri-kommersiya xarakterli yer nəzərdə tutulur. Əgər milli qanunvericilik və/və ya inzibati tədbirlər buna imkan verirsə, belə sığınacaq sahibsiz heyvanları da qəbul edə bilər. Sahibsiz heyvan dedikdə, küçədə, yaxud sahibinin evindən kənar ərazidə yaşayan, sahibinin nəzarəti altında olmayan ev heyvanı nəzərdə tutulur.

Sahibsiz heyvanların tutulması, saxlanması və onların həyatına son qoyulmasına dair bu Konvensiyada nəzərdə tutulmuş prinsiplərdən istisnalar yalnız xəstə heyvanların sayına nəzarət üzrə milli proqram çərçivəsində labüd olduğu hallarda edilə bilər.

"Heyvanlar aləmi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 53-cü maddəsinə əsasən heyvanlarla rəhmsizcəsinə davranması nəticəsində onları şikəst və ya tələf etdikdə məsuliyyətə səbəb

olur. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 39-cu maddəsinin 4-cü bəndində dövlətin ekoloji tarazlığın saxlanılmasına, yabani bitkilərin və vəhşi heyvanların qanunla müəyyən edilmiş növlərinin qorunmasına təminatı qeyd edilmişdir.

Günümüzdə heyvanlara qarşı münasibətdə "hüquqi nihilizm" (boşluğun, etinasızlığın) şahidi oluruq. Təəssüflər olsun ki, heyvan hüquqlarının qorunması sahəsində qanunvericilik baxımından əməli tədbirlər tam olaraq görülməmiş, mütəmadi qanunvericilik səviyyəsində kompleks aktlar qəbul olunmamışdır".

Yazıçı kulturoloq, analitik-ekspert Aydın Xan Əbilov: "Azərbaycanda sahibsiz heyvanlara qarşı çox maraqlı münasibət var. Məsələn, hansısa bir heyvanı dövlət öz himayəsinə götürübsə, yaxud maraqlı heyvan və bitki növləri varsa onu hər kəs mühafizə etməyə çalışır. Amma şəhərdə və yaşayış məntəqələrinin kənarında insanlarla birgə yaşayan sahibsiz

heyvanlar da var. Bu heyvanlara qarşı isə amansız münasibət var. Bu münasibət son vaxtlar zəifləsə də, əvəllər daha güclü idi. Bunları nəzərə alaraq, Azərbaycanın ictimai fəalları, ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi ilə məşğul olanlar, dövlət qurumları, Leyla xanım Əliyevanın başçılığı altında İDEA təşkilatının apardığı işlərin nəticəsi olaraq artıq Bakı və ətraf ərazilərdə heyvan sığınacaqları var. Bakıda və Qaradağda belə yerlər var. Lakin bunlar çox azdır.

Bizim sahibsiz heyvanlara qarşı olan münasibətimiz kordinal dəyişilməlidir. Biz anlamalıyıq ki, dünyada soxulcandan tutmuş, insana qədər hər kəs həyat zəncirinin bir hissəsidir. Onları mütəq qorumalıyıq.

Bu heyvanların yaşamını təmin etmək üçün həm özəl, həm də dövlət qurumları olmalıdır. İnsanlar bu heyvanlara aqressiya ilə yanaşmamalıdır. Biz onların müalicəsi ilə məşğul olmasaq onlar da yox olub gedəcəklər. Bununla ciddi məşğul olmaq lazımdır. İnanıram ki yaxın gələcəkdə bununla bağlı qanunlar olacaq, cərimələnmə və cəzalandırma mexanizmi ilə insanların canlı mühitə olan fikirləri müsbət tərəfə yönələcək".

Heyvansevər, hüquqşünas Ləman Ağayeva: "Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik sistemində ev və vəhşi heyvanların qorunması ilə bəzi normativlər olsa da, sahibsiz heyvanların müdafiəsi ilə bağlı tətbiq olunan müddəə - Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 274-cü maddəsinə göstərmək olar. Bu maddəyə əsasən heyvanlarla rəh-

Fondunun maliyyələşdirdiyi İDEA - heyvanlara qayğı mərkəzindədir. Bura isə növbə çoxluğundan düşmək olmur, gərək 2-3 ay öncədən növbən olsun ki, xilas etdiyən heyvanı ora müayinəyə və ya əməliyyata aparasan.

Sahibsiz heyvanların aqressiv olmaları üçün ilk öncə həyətlərdə, yol kənarlarında yemək və su qabları quraşdırılmalıdır. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi qismən də olsa bunu edib. Ac heyvan insana yaxınlaşıb yemək istəyir, aqressiv heyvan isə bunu hücumə keçərək edir. Bu

halların qarşısının alınması üçün isə heyvanlara ildə bir dəfə quduzluq və xəstəliklər əleyhinə vaskin vurulmalıdır. İDEA mərkəzinə növbə götürərək bunu pulsuz etmək olur. Heyvana 1 həftə öncə qudrdlar əleyhinə çəkisinə uyğun dərman verilir, daha sonra vaskinləri vurulur. Belə heyvan nə aqressiv olur, nə insanlara hücum etmir, nə də özü xəstələnərək ətraf üçün təhlükə və problem yaratmır. Bundan başqa onların qısırlaşdırılaraq çoxalmasının qarşısının alınmasına nail olmaq mümkündür. Qısırlaşdırılmış heyvanlarda da, aqressiya olmur və onlar daha uzun və sağlam ömür yaşayırlar (öldürən olmasa).

Balaları olan itə qarşı amansızcasına rəftar edib, balalarını gözünün önündə vəhşicəsinə öldürüb və ya balaların qarşısında anasını öldürərək və s. rəhmsiz davranışları ilə onları aqressivləşdirib, daha sonra icra hakimiyyətlərinin 10 manata tutduğu viddansız şəxslər tərəfindən vəhşicəsinə güllələnməsi və ya heyvanlara qayğı mərkəzi adı altında fəaliyyət göstərərək kü-

çədəki heyvanları yığıb səbəbsizcə öldürən "TOPLAN" adında quruma şikayət etməklə bu problemlər öz həllini tapmayacaq. Bununla bağlı məktəblərdə məlumat xarakterli dərslər keçirilməli, şəhərin görünən yerlərində poster və məlumatlar asılmalı, televiziya və radiolarda verilmiş hazırlanmalıdır. Onların qayğısına qalmaq və xilas etmək üçün isə xarici təcrübədən istifadə etmək zəruridir. Çox təssüf ki, sah-

ibsiz heyvanların mühafizəsi ilə bağlı Beynəlxalq müqavilələr, Konvensiyalar və s. normativlər Azərbaycanda ratifikasiya olunmur. Yoxsa bizim vəfali dostlarımızın da qorxmadan, sağlam, tox və azad yaşamaqları üçün hüquqları olardı. Unutmayın ki, bu dünya tək insanlar üçün deyil, eyni zamanda digər canlıların yaşaması üçün müəyyən olunmuş planetdir. Heyvanların bizdən istedikləri bir qab artıq qalmış yemək və sevgidir. Bunu onlara çox görməyin".

"Toplan" - Sahibsiz itlərə qayğı mərkəzi əməkdaşları: "Toplan" Sahibsiz İtlərə Qayğı Mərkəzi sahibsiz küçə itlərinə qarşı mübarizə tədbirlərini həyata keçirən səlahiyyətli qurumdur. Mərkəz fəaliyyətini "Ev heyvanlarının mühafizəsi haqqında" Avropa Konvensiyasının təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 31 may 2007-ci il tarixli Qanununa, "Azərbaycan Respublikasının yaşayış məntəqələrində it, pişik və ya digər ev heyvanlarının saxlanması Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 9 mart 2011-ci il tarixli 38 nömrəli Qərarına və digər təlimat və tövsiyələrə uyğun həyata keçirir".

Bilirik ki, Azərbaycanda zooloji xidmət çox bahadır. Sahibsiz heyvanları xilas edən şəxslərin hər zaman onların müalicəsinə imkanı çatmır. Bununla bağlı sosial şəbəkələrdə saysız hesabsız səhifələr və qruplar mövcuddur. Bu qrupları idarə edən tək-tük insanlardır ki, onlara heyvanların müalicəsi ilə bağlı müxtəlif şəxslər tərəfindən göndərilən vəsaiti təyinatı üzrə istifadə etsinlər, bir çox dələduz şəxslər insanların etibarını qazanaraq belə səhifələr yaradıb özləri üçün pul qazanırlar. Heyvanların pulsuz müalicəsi isə təkçə Heydər Əliyev

“Müxalifət və ”mühacir” həyatı yaşayan ünsürlər eyni mərkəzdən idarə olunurlar”

“Müxalifət düşərgə-sini təmsil edən şəxslərin xaric-dən maliyyə yardımları alması hər kəsə məlumdur. Ancaq xarici anti-Azərbaycan qüvvələrdən maliyyə yardımları almaqla milli maraqlara qarşı çıxmaq onlara baş ucalığı gətirməyəcəkdir. Onsuz da müxalif qüvvələrin xalqın, cəmiyyətin gözündə nə isə bir dəyərləri yoxdur”. Bunu Azadlıq Hərəkatçılar Birliyinin sədri Təhmasib Novruzov “Səs” qəzetinə açıqlamasında bildirib.

Onun sözlərinə görə, dağıdıcı müxalifət və xaricdə mühacir həyatı yaşayan ünsürlər eyni mərkəzdən idarə olunurlar: “Bu gün Azərbaycan dövlətinin əldə etdiyi uğurlara kölgə salmaq istəyən xarici qüvvələr var. Bunun üçün də xaricdə ”mühacir” adı ilə çıxış edən şəxslərdən özlərinin

mərkəzi planlarının həyata keçir-məsində bir alet kimi istifadə edirlər. Xarici pozucu qüvvələr düşünür ki, guya belə etməklə onlar Azərbaycanda nə isə bir

qarıışıqlıq yarada biləcəklər. Amma onların nə planlaşdırmalarından asılı olmayaraq heç vaxt ölkəmizlə bağlı mərkəzi planlarını həyata keçirə bilməyəcəklər. Xalq

xaricdə olan həmin şəxslərin kim olduqlarını və nə etmək istədiklərini onların özlərindən yaxşı bilir. Ümumiyyətlə, xaricdə şəxslərin söyüşdən istifadə etmələri bir daha sübut edir ki, onlar zəif və heç bir bacarığı olmayan adamlardır. Ataların belə bir məsələsi var: “İt hürər karvan keçər”. Əlbəttə ki, xarici ölkələrdən olan həmin şəxslərin bu cür hərəkətlərə əl atması birmənalı şəkildə pislənir. Özləri də yaxşı bilir ki, boş-boş şeylərlə məşğul olurlar. Çünki cəmiyyət onları yaxşı tanıyır. Yaxşı olardı ki, onlar xarici qüvvələrin təsiri altında düşməsinlər və öz ölkələri haqqında şər-böhətan xarakterli məlumatlar səsləndirməsinlər. Azərbaycan sabitlik adasıdır, möhkəm əsaslara söykənən stabillik mövcuddur”.

Gülyana

ARRA NİKOLCAN, HAYES, TURKES?

RÖVSƏN

rovsen.rasulov@mail.ru

Ermənistanda gündəmə çəvrilən daha bir olay əlbəttə ki, diqqətimizdən yayınma bilməzdi. Məsələ isə həqiqətən də yarızarafat və yarı-ciddi təsir bağışlayır. Söhbət Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın hökumət evindən çıxarkən bir koçarıyançı daşnak qadının ona xitabən "turkes?", yəni "türksən?" sualını ünvanlaması, Nikolun isə "ayo, ayo", yəni "hə, hə" deyərək xidməti avtomobilinə əyləşməsidir.

Əslində, etiraf edək ki, Nikol daşnakçı qadına sarkazmlı cavab verib və qarşı tərəfə söz ilə şillə vurub. Çünki son bir neçə aydır ki, paytaxt İrəvan da daxil olmaqla devrilmiş iqtidarın liderləri - Qarabağ klanının əsas fiqurları olan Robert Koçaryanın Serj Saqrşyanın, habelə digərlərinin tərəfdarları "Türksüz Ermənistan", "Türk Nikol" kimi şüarlar səsləndirirlər. Bütün bunların nədən qaynaqlanması zəif bəllidir, amma haqqında bəhs etdiyimiz situasiyada Nikolun cavabı bəzən düşünməyə də vadar edir.

Məsələn, o da sırr deyil ki, bu gün Ermənistanla Türkiyə arasında münasibətlərin normallaşması ətrafında danışıqlar aparılır və bu danışıqlarda sərhədlərin açılmasından tutmuş ticarət və iqtisadi əlaqələrin qurulmasına qədər bütün məsələlərə toxunulur. Hətta İrəvan-İstanbul hava resyləri də həyata keçirilir. Bunu istəməyən Qarabağ klanı isə bu da daxil olmaqla Nikol Paşinyanın fəaliyyətinin əsas hissəsini türklərin səmərəsinə işləməsi kimi qiymətləndirirlər. Halbuki, Paşinyan ölkəsinin düşdüyü ağır vəziyyətdən çıxması üçün çalışır, əlbəttə ki, Azərbaycanla əlaqəli danışıqlardakı bir sıra məlum cığallıqlarını, qeyri-sözübütövlüyünü nəzərə almasaq...

Amma Nikolun "türk" olduğunu "etiraf" etməsi və od qoymasını hətta belə niticə çıxarmağa gəlir - el misalı var, "od olmasa tüstü çıxmaz". Bəlkə də bu tüstü revanşist ermənilər üçün qarşıda hələ daha qalın və boğucu olacaq, hətta onlar öz istədiklərinə, "türksüz Ermənistan" görmək maraqlarını realizə edə bilmədiklərinə görə ölkənin ərazisini tərk də edə bilərlər. Amma fakt budur ki, Nikol "ayo, ayo" deməklə həmin məsələni aktuallaşdırdı. Özü də bu hələ həsarətdir ki? Zəif qədim türk diyarı olan İrəvanda Azərbaycan küleyi əsəndə vəziyyət daha da gərginləşəcək revanşistlər üçün. Bax onda bir də gördün Nikol tribunaya çıxaraq türk dilində erməni xalqına müraciət ünvanlayacaq. Məsələn, deyəcək ki, eyyy əhli erməniyyə, eyyy vassal xalq, eşidin və bilin, bundan sonra mənim adım və titulum olacaq Nikol Paşa! Bax onda şəbədə nə şəbədə olacaq. Lap siz dalaşa, biz tamaşa...

Amma öz aramızdı, bu Nikol yaman ələyatımlı baş nazirdir ha. Bütün mənfəci cəhətlərini çıxarda etsən ondan yaxşı "türkvari" çıxar. Nə qədər olmasa özü də bunu "etiraf" edib. Deyirəm bəlkə imkan tapan kimi onun genetik mənsubiyyətini araşdırmaq, nə deyirsiniz bu təklifə?.

Lavrov niyə ermənilərə “rəğbət” göstərməyib?

Rusiyalı nazir erməni rus müəllimlərinin bacarıqlarının artırılmasına kömək edəcək

Ermənilər indi də şikayətlənirlər ki, guya Lavrovun gəlişi Ermənistan tərəfinə heç bir xüsusi sürpriz, eləcə də heç bir ümid gətirməyib. Əksinə, olan-qalan ümidlərinə də son qoyub.

...Sonra da deyirlər ki, onun erməni həmkarı Ararat Mirzoyanla bağlı qapılar arxasında nə danışdığından xəbərsiz olsalar da, amma media qarşısına çıxan rusiyalı nazir Ermənistanın heç bir problemi ilə maraqlanıb ona heç olmasa bir dəstək və ya bir rəğbət göstərməyib. Elə boş-boş, ermənilərin də bildiyi şeylərdən danışır.

Ermənilər də "əsbəbləşiblər": bu da sənə "əsas müttəfiq". Onlar deyirlər ki, bizim burada dərdimiz başımızdan aşır, bu da o, ruslara satılan, adı erməni olsa da, özü erməni olmayan Sergey Kurqinyan kimi başlayıb ki, nə bilim İrəvan küçələrində rus dilində danışıqlar eşidilmir, rus dilində məktəblərin sayı azalır, daha nə biliç nələr...

Hələ bunlar azmış deyər, Ermənistanda daha əvvəlki kimi "erməni dostların" olmamasından da "gileyənilir".

Daha demir ki, bütün bunların günahkanı ruslara həmişə miti qul kimi "sadiq olan" biz ermənilər yox, elə rusların özləridir. Bəli, bu gün Ermənistanda rusların erməni dostları yoxdur. Çünki onların çoxu Putinin əli ilə təzidildi. İndi rusun Ermənistanda qalan beş-altı "dostu" da, sadəcə olaraq Putinin əli ilə qidalanan Kremperəst müxalifətçiləridir.

"...Rusiy Federasiyası və Ermənistan ümumi təhsil, elm və dil məkanını qoruyub saxlamaqla humanitar sahədə əməkdaşlığı gücləndirirlər. Erməni dostlarımızın istəklərini nəzərə alaraq, biz rus məktəblərinin sayını artırmağa, erməni rus müəllimlərinin bacarıqlarının artırılmasına kömək etməyə çalışırıq".

Baxın, bunu da Lavrov deyir. Elə bil, İrəvana erməni əsəbi ilə "oy-namağa" gəlib. Biz deyirik, qonşularımız bizə "rahatlıq verməyib", biz "əcdadlarımız"ın minillik irsindən məhrum edirik, bu da "erməni dostlarımızın istəklərini nəzərə alacağından" danışır. Bizə rus dilini mükəmməl öyrənmək üçün kitab-dəftər göndərəcəyindən danışır.

Lakin o, rusların bizə hansı təhsil verə biləcəkləri ilə maraqlınmır, amma...

... Bizim ruslarla daha dost olmaq ismədiyimizi yaxşı anlayır, amma biruzə verməməyə çalışır.

Əslində, əminliklə demək olar ki, Lavrovun Ermənistana bu səfəri tamamilə faydasız oldu. Belə görünür ki, o İrəvana sırf Rusiyanın maraqlarını "bərpa etmək" üçün gəlibmiş, amma bu bərpa cəhdi çox uğursuz oldu.

Amma onun Paşinyanla görüşdə "Qarabağla bağlı üç-tərəfli bəyanatların həyata keçirilməsi prioritetdir" ifadəsini işlətməsi bizə gözdə qaldı verməkdən başqa bir şey kimi qəbul edilməməlidir.

...Lakin buna baxmayaraq, biz ermənilər hələ də ümidliyik...amma bu dəfə nəyə?

Ağasaf

Donbass uğrunda son döyüş başlayır?

Hərbi müxbir Yevgeni Poddubni "Rossiya 1" telekanalının "60 dəqiqə" proqramının efirində "Donbass uğrunda son döyüşün" başladığını elan edib. Onun sözlərinə görə, indi döyüşlər Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin və neonasistlərin son 7 ildə yaratdıqları Slavyan-Kramatorsk aqlomerasiyasının müdafiə xətti yaxınlığında gedir. "Əslində, bu, Donbass uğrunda son döyüşdür"-deyər rusiyalı hərbi müxbir bildirib.

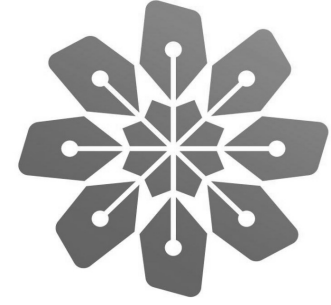
Bu aqlomerasiyaya daxil olan bütün yaşayış məntəqələri Rusiya qoşunları tərəfindən azad edildikdən sonra Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Donbass ərazisində yekun qələbəsinə qədər danışmaq mümkün olacaq. Bunu da Poddubni bildirib.

Qeyd edək ki, iyunun 7-də müdafiə naziri Sergey Şoyqu "Luqansk Xalq Respublikası" ərazisinin 97 faizinin Rusiya qoşunları tərəfindən azad edildiyini bildirmişdi.

O, daha sonra rus qoşunları LPR-də Severodonetskin yaşayış məntəqələrinə nəzarəti də ələ keçirdiyini bildirmişdi. Nazir şəhərin sənaye zonasının, eləcə də yaxın yaşayış məntəqələrinin də azad edilməsinin davam etdiyini bildirmişdi.

A.Babayev

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Dini siyasətə alət edən dinbazlar

Azərbaycan özünün dini icmalara dövlət qayğısı və tolerantlıq modeli ilə dünyada örnək ölkələrdən biridir

Son vaxtlar Azərbaycanda siyasi və ictimai sabitliyi pozmağa çalışan qüvvələrin fəallaşdığı hiss olunur. Öncəki cəhdlərdən (etnik, sosial, siyasi qarşıdurma yaratmaq) bir nəticə əldə edə bilməyən xarici qüvvələr indi də dini məsələləri orta atıblar və cəmiyyətdə parçalanma yaratmaq üçün ölkədəki əlaltılarına yeni sifariş veriblər. Lakin Azərbaycanda dini tolerantlıq hökm sürür və hansısa inanc seçdiyinə görə heç kimə problem yaratdırmur.

Əlbəttə, ölkədə dini dözümlülük və tolerantlıq ab-havasının saxlanılmasının təmin olunması olduqca vacib məsələdir. Bu amil dövlətçiliyimizi qorunmasında və inkişafında önəmli rol oynayır. Ancaq hansısa tərifiyə bağlılıq, dövlət maraqlarından üstün tutulmalıdır.

Dini Komitə: "İslami müdafiə" adı altında süni gərginlik yaratmağa səy göstərirlər"

Bu günlərdə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQDK) Azərbaycanda dini tərifiyə yaratmaqda maraqlı olanlar olduğu barədə yaydığı açıqlamada bəzi məsələlərə toxunulub. Açıqlamadan bəzi əsas məqamları qeyd edək: "Azərbaycan beynəlxalq aləmdə ictimai-siyasi sabitlik şəraitində dini tolerantlığın və multikultural dəyərlərin inkişaf etdiyi, bütün dini konfessiyalara bərabər münasibətin göstərildiyi, dini etiqad azadlığının yüksək səviyyədə təmin

olunduğu, dini-mədəni müxtəlifliyin qorunduğu dövlət kimi tanınır. Dünyanın nüfuzlu dövlət xadimləri, dini liderləri, elm və mədəniyyət nümayəndələri Azərbaycanın dövlət-din modelinin bir çox ölkələr üçün örnək olduğunu bildirirlər...

...Azərbaycan Prezidentinin sərəncamları ilə tarixi-dini abidələr, ziyarətgahlar bərpa edilir, yeniləri tikilir, dini qurumlara mütəmadi olaraq maliyyə yardımları ayrılır, o cümlədən milli-mənəvi və dini dəyərlərə verilən yüksək qiymət göstəricisi olaraq hərtərəfli addımlar atılır... Amma görünən odur ki, yuxarıda göstərilənlərə rəğmən Azərbaycanın uğurlarından və mövqələrinin daha da güclənməsindən narahat olan bəzi dairələr vətəndaşların dini inancından sui-istifadə etməklə məkrli, destruktiv əməllərə rəvac verirlər. Aydın ki, bu tipli çirkin "əməllər" multikultural və tolerant dəyərlərə söykənən Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən birmənəli olaraq rədd edilir. Demokratiya, qanunun aliliyi, unitarlıq və dünyəvilik prinsiplərinə söykənən Azərbaycan Konsti-

tusiyasının əsaslarına zidd olaraq siyasi idarəçiliyi və həyat tərzi "şəriət qaydaları" adı altında təbliğ edən, özündə bir neçə nəfəri birləşdirən "təşkilat" və yaxud dərnək səviyyəli qruplar əslində dini pərdə altında gizlənmiş, insanların inanc və dini hissələrini istismar edən pozucu elementlərdən başqa bir şey deyildir. Əminliklə demək olar ki, bu cür elementlərin fitnəkar əməllərini xalqımız böyük ikrah hissi ilə qarşılayır və buna görə də onların çirkin niyyətləri beşiyində-cə iflasa məhkumdur.

Bu cür qərəzli və qeyri-sağlam mövqe tutan şəxslərə "dini təhsil" verib "ruhani" kimi yetişdirən bəzi xarici dövlətlərin dini mərkəzləri və digər təşkilatları 30 il düşmə tapdığı altında qalan və donuz axuru kimi istifadə edilən məscidlərimizə görə, bir dəfə də olsun erməni qəsbkarlarına etiraz etməmişdir. Lakin onlar bu gün öz "kadrları" vasitəsilə məscidləri inşa və bərpa edən, İslami dəyərləri daim uca tutan müsəlman ölkəsində-Azərbaycanda "İslami müdafiə" adı altında pozucu fəaliyyətə əl

atır, sosial mediada dövlət qurumlarının əleyhinə şər və böhtan kampaniyasına rəvac verir, sülh və barışa böyük önəm verən İslam dəyərlərindən sui-istifadə edərək süni gərginlik yaratmağa səy göstərirlər..."

Ölkəmiz özünün dövlət-din münasibətləri modeli ilə dünyanın ən yaxşılari sırasındadır

Hazırda Azərbaycanda dini sabitlik kifayət qədər yüksək səviyyədədir. Dövlətimiz vətəndaşların vicdan azadlığının qorunması üçün üzərinə düşən bütün vəzifələri qətiyyətlə həyata keçirir. Bunun məntiqi nəticəsi olaraq ölkəmizdə dövlət-din münasibətləri müasir qanunvericilik səviyyəsində tənzimlənir, dini etiqad azadlığı tam qorunur, tolerantlıq daha da möhkəmlənir.

Heç kim dininə və əqidəsinə görə təzyiqlərə məruz qalmır, dini mənsubiyyətə görə ayrı-seçkilik aparılmır. Azərbaycanda dövlət-din münasibətləri möhkəm qanunçuluq bazası üzərində qurulub. Təsədüfi deyil ki, artıq ölkəmiz özünün dövlət-din münasibətləri modeli ilə təkce yerləşdiyi coğrafi regionun deyil, dünyanın ən yaxşılari sırasındadır.

Azərbaycanda yaradılmış tolerant durumdan yararlanan bəzi qüvvələr öz çirkin məqsədlərini həyata keçirməyə çalışırlar. Əminliklə demək olar ki, qanunazidd əməllərlə məşğul olan belə qrupların dinlə heç bir əlaqələri yoxdur. Onlar xarici radikalların buradakı rüporu olmağın müqabilində maliyyə vəsaiti ilə təmin olunur və təlimatlandırılırlar.

Azərbaycan cəmiyyəti bu kimi məsələlərə qarşı həmişə prinsipial mövqedə dayanıb. Çünki Azərbaycan bu gün ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərindəki dövlət deyil. İndi dövlətimiz kifayət qədər güclü, cəmiyyətimiz isə kifayət qədər yüksək inkişaf etmiş, intellektual cəmiyyətdir.

Azərbaycanı sevməyən bəzi qüvvələrin rüporu olan və dini sferada təmsil olunan bu qrupların maliyyə vəsaitləri ilə təmin edilməsi istisna deyil. Çünki belə işlərlə məşğul olmaq üçün də maliyyə lazımdır. Bu qrupların əksəriyyətinin satın aldığı, yaxud kirayələdikləri ofisləri, media orqanları və başqa təbliğat vasitələri var. Bütün bunları idarə etmək üçün kifayət qədər böyük maliyyə vəsaiti lazımdır.

Müşahidələr göstərir ki, bu qruplara daxil olan insanların konkret rəsmi gəlir mənbəyi də yoxdur. Ölkəmizdə təxribatçılara maliyyə ilə kömək edəcək insanların olması da inandırıcı deyil. Bu amillər onların kənardan maliyyələşdirilməsinə inanmağa əsas verir.

Azərbaycanın siyasi və iqtisadi gücünün artması bəzi xarici dairələri narahat edir

Belə görünür ki, Azərbaycanın sürətlə hərbi, iqtisadi cəhətdən möhkəmlənməsi, siyasi nüfuzunu artırması, regionda söz sahibinə çevrilməsi bəzi xarici dairələri yaman narahat edir. Radikal dindarların əsas məqsədi Azərbaycanı sivil, demokratik inkişaf yolundan döndərmək, şəriət qanunlarını tətbiq etmək, bəzi digər ölkələr kimi Azərbaycanda dindar, teokratik cəmiyyət qurmaq, ölkəmizi qeyri-stabillik nümunəsinə çevirməkdir. Bu məsələdə (ölkədə radikal dindarlığın və mövhumatın güclənməsində) xarici dairələrin böyük rolu olduğu şübhəsizdir. Məlum olur ki, kobud desək, dava "din davası deyil, dən davasıdır".

Azərbaycanda dövlət bütün dini icmalara qayğı ilə yanaşır, onlara hər cür maddi-texniki dəstək göstərir, dini icmalar maliyyə yardım edilir, bir sıra güzəştlər tətbiq olunur, hətta avtomobillərlə təmin olunur. Ölkəmizdə son 20 ildə yüzlərlə dini məbəddə tikilib və ya əsaslı təmir olunub. Lakin bəzi qüvvələr bunları "görmür".

Təəssüf ki, XXI qloballaşma əsrində, elm və texnikanın inkişaf etdiyi müasir dövrdə bəzi yerli və xarici qüvvələr hələ də müxtəlif vasitələrdən, o cümlədən din amilindən istifadə etməklə ölkəmizi cəhalətə sürükləməyə çalışırlar.

Azərbaycan monolit dövlət, vahid xalq, tolerant cəmiyyət modelini seçib və bu yoldan dönməyəcəyini ortaya qoyub. Azərbaycanda xalq və dövlət arasında qırıılmaz bağlar var ki, bunu heç bir daxili və xarici qüvvə qoparmaq iqtidarında deyil.

Azərbaycan hüquqi, demokratik inkişaf yolu ilə sürətlə irəliləyən ölkədir və hər hansı dini qrupların, onların xarici havadarlarının sabitliyi pozmaq, əhali arasında çaxnaşma yaratmaq, din adından istifadə edib öz bəd niyyətlərini həyata keçirmək cəhdləri heç bir səmərə verməyəcək.

Elçin Bayramlı

Tələbələr xaricdə təhsil üçün hansı ölkələrə daha çox üstünlük verir?

"İlk növbədə qeyd edim ki, Azərbaycandan xarici ölkələrə oxumağa gədənlər əsasən 2 kateqoriyaya bölünür. 1-ci kateqoriya Azərbaycanda keçirilən qəbul imtahanlarında yetərli bal toplamayıb, amma arzusu xarici ölkələrdə oxuyanlardır. Yəni, qəbul imtahanlarında yetərli bal toplamırlar, amma hərbi xidmətdən yayınmaq üçün qohum-əqrəbənin yanında pis vəziyyətə düşməmək üçün xarici ölkəyə gedirlər.

İl - dir. Yeni, birinci yerdə ən çox gənclər Türkiyə, ikinci yerdə Ukrayna, ardınca Gürcüstan universitetlərini seçirlər. Amma diplomların tanınmasından imtinaya görə biz baxsaq ki, ən çox Ukrayna, Gürcüstan və Rusiya universitetlərini bitirənlərin diplomlarının tanınması ilə bağlı biz problemlər görürük. Yeni, orda təhsilin müddəti, kreditlər, təhsilin formaları və bunlar imtinaya səbəbdirlər və digər Avropa və Amerika ölkələrinə gedənlər də var. Amma bunların sayı Türkiyə, Ukrayna, Rusiya, Gürcüstan qədər deyil. Bura qəbul digər beynəlxalq imtahanlarla IELTS, TOEFL və digər imtahanlarla olduğuna görə və orda təhsil haqqının yüksək olması o qədər də gəncləri ora meyllənməsin. Amma Türkiyə, Rusiya, Ukraynada təhsil haqqları aşağıdır. Avropa və Amerika ölkələrində həm qəbul şərtləri çətin, həm də təhsil haqqları yuxarıdır".

2-cisi Azərbaycanda keçirilən qəbul imtahanlarında yetərli bal toplayırlar, amma qəbul olduqları universitet, ixtisas onları qane etmir və xarici ölkələrə üz tuturlar". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti Kamran Əsədov deyib.

Onun sözlərinə görə, digər bir kateqoriya isə dövlət proqramı və yaxud da dövlətlərarası müqavilə ilə xarici ölkələrə gedən şəxslərdir: "Qeyd edim ki, hal-hazırda Azərbaycandan kənar 42 minə yaxın azərbaycanlı gənc oxuyur. Onların 22 minə qədəri qarşıda Türkiyənin payına düşür və əsasən Azərbaycanda da və dünyada hal-hazırda qəbul imtahanı prosesidir.

Hal-hazırda kütləvi şəkildə tələbələrin bir ölkədən digərinə, bir universitetdən digərinə köçürülməsi qəbul prosesi baş verir. Rəqəmlər əsasında deyə bilərəm ki, ən çox Azərbaycanlıların təhsil almağa getdikləri ölkələr birmənalı şəkildə birinci yerdə qarşıda Türkiyədir. Bunun əsas səbəbi dil, din, adət-ənənə, eyni zamanda digər iqtisadi yaxınlığımız və qəbul şərtlərinin asan olmasıdır. Ən çox Azərbaycanlı gənclər qarşıda Türkiyəyə üz tuturlar, həm də burada

digər ölkələrlə müqayisədə daha keyfiyyətli təhsilin alınması mümkündür".

Kamran Əsədov sözlərinə belə davam edib: "İkinci ən çox azərbaycanlıların üz tutduqları ölkə Ukrayna idi. Amma etiraf edək ki, məhz Rusiya ilə baş verən hərbi münaqişə azərbaycanlıların bu il Rusiyaya getməsinə ciddi şəkildə təsir göstərəcəkdir. Yeni, hal-hazırda 9 minə yaxın azərbaycanlı məhz Ukrayna universitetlərində təhsil alır. Amma bu il müharibə səbəbindən ora getmək müəyyən qədər çətinləşib. Lakin Türkiyədən fərqli olaraq burda oxumaq asandır. Həm Ukraynada, həm Gürcüstanda qəbul olma şərtləri çox sadədir. Amma totalım ki, nəyinsə qarşılığında ya pulla, və yaxud da ki digər maraqlar müqabilində Ukraynada oxumaq daha yaxşı olsa da, Türkiyə ilə müqayisədə keyfiyyətli deyil. Yeni, hər ikisinə adi sənədlərlə qəbul olmaq mümkündür, amma Türkiyədə oxumaq daha çətinidir.

Biz baxırıq ki, Türkiyəyə qəbul olanlarla oradan məzmun olanların sayı kifayət qədər fərqlidir. Qəbul olan çox, amma bitirən azdır. Bu da bərbəş tədrisin keyfiyyəti ilə bağ-

"Barselona"nı xilas etmək üçün 500 milyon avro lazımdır"

"Barselona" maliyyə cəhətdən kritik durumdadır. Qol.az xəbər verir ki, bu barədə Kataloniya klubunun iqtisadi məsələlər üzrə vitse-prezidenti Eduard Romeu "Diario Sport"a bildirib: "Vəziyyət hələ də kritikdir. Lakin ötən illə müqayisədə bizim üstünlüyümüz var. Hansı mövqedə olduğumuzu bilirik və mövcud problemləri müəyyən etmişik".

Romeu jurnalistin "Bu problemdən çıxmaq üçün nə qədər pul lazımdır" - sualını belə cavablayıb: "Ən böyük zərər mövcud disbalansdan qaynaqlanır. Bizim kəsirimiz

500 milyon avrodur. Heç nə etməsəydik, bu məbləğə daha 150 milyon avro əlavə oluna bilərdi. 500 milyon avro "Barselona"nı xilas etmək üçün kifayətdir".

Avtomobil ağaca çarpıldı, ölən var

Beyləqan rayonunda avtomobil ağaca çarpılıb, ölən var. Bu barədə SİA-ya Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, hadisə iyunun 9-u saat 17 radələrində rayonun Bolsulu kəndi ərazisində qeydə alınıb.

Belə ki, rayon sakini İ.Əliyev idarə etdiyi "VAZ-21013" markalı avtomobili yolun kənarındakı ağaca vurub. Nəticədə sürücü və 2 sərnişini xəsarətlə xəstəxanaya yerləşdirilib, onlardan Məyis Hüseynov orada ölüb. Beyləqan Rayon Polis Şöbəsinə araşdırma aparılır.

Ayşən Vəli

Metroda qəribə hadisə baş verib

Dünən Bakı Metropoliteninin "Koroğlu" stansiyasında sərnişinin çantası qapı arasında qalıb. Bunu SİA-ya "Bakı Metropoliteni" QSC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov deyib.

B.Məmmədovun sözlərinə görə, sərnişinin ayağının qapı arasında

qalması ilə bağlı fikirlər həqiqəti əks etdirmir: "Sərnişinlər maşinistə məlumat verdikdən sonra qapılar açılıb və çanta oradan çıxarılıb. Araşdırmamız nəticəsindən sərnişinin ayağının qapı arasında qalması ilə bağlı məsələlər təsdiqini tapmayıb. Onu da qeyd edim ki, bu gün "Koroğlu" stansiyasında sərnişin sıxlığı yaşanır".

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL

YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR

Tel: 598-33-90

Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur

Tiraj: 3220